

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Přechodný pobyt cizinců na území ČR
v právní úpravě a praxi**

Bohdana Mervartová

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Mervartová Bohdana

Podnikání a administrativa Hradec Králové

Název práce

Přechodný pobyt cizinců na území ČR v právní úpravě a praxi

Anglický název

Temporary residence of foreigners on the territory of the Czech republic in legal regulations and practise

Cíle práce

- základní charakteristika zkoumané problematiky
- zmapování současné právní úpravy zákona o pobytu cizinců
- sběr dat

Metodika

- studium odborné literatury, zákonů, smluv, dohod, nařízení a směrnic
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- vlastní návrhy a opatření

Harmonogram zpracování

Sběr dat, vyhotovení zadání práce – do 30.6.2011

Vypracování teoretické části – do 31.1.2012

Vypracování praktické části – do 28.2.2012

Odevzdání práce do 31.3.2012

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Cizinec, Občan EU, Občan ČR, Rodinný příslušník občana EU, Přechodný pobyt, Pobyt na území ČR, Zákon o pobytu cizinců, Evropská unie, Přechodný pobyt cizinců na území ČR

Doporučené zdroje informací

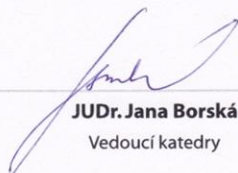
1. Zákon č. 326/1999 Sb., zákon o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států
4. Rezoluce Rady ze dne 4. prosince 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství 97/C 382/01)
5. Směrnice Rady ES 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny
6. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Vedoucí práce

Píkola Pavel, JUDr. Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Přechodný pobyt cizinců na území ČR v právní úpravě a praxi" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. 3. 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Pavlu Pikolovi, Ph.D. za vedení, užitečné rady, připomínky a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Také chci poděkovat mým blízkým, kteří se mnou po celou dobu studií měli trpělivost.

Přechodný pobyt cizinců na území ČR v právní úpravě a praxi

Temporary residence of foreigners on the territory of the Czech republic in legal regulations and practise

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou účelově uzavřených sňatků. Důvodem je podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu, získání statusu rodinného příslušníka občana EU a z toho vyplývající ekonomické výhody.

Práce obsahuje problematiku zpracovanou teoreticky na základě zákona o pobytu cizinců, doprovodných zákonů a Evropského práva. Je zde analyzován vývoj počtu cizinců na území České republiky, jejich uzavřené sňatky, rozvodovost a podané žádosti o přechodný pobyt. Dále je práce zaměřena na obcházení zákona o pobytu cizinců v ČR s cílem získat přechodný pobyt na našem území účelově uzavřeným manželstvím a opatření, která mají pomoci v potírání neoprávněné migrace cizinců do ČR.

Se získáním statusu rodinného příslušníka občana EU/ČR souvisejí i ekonomické výhody pro cizince, které získávají zejména v oblasti zaměstnání, školství, zdravotnictví a sociálního zabezpečení.

Summary

This thesis deals with the issue of purposely closed marriages. The reason for this is submitting an application for a temporary residence permit, acquiring the status of EU citizen family member and the resulting economic benefits.

The work includes issues executed theoretically on the basis of the Aliens Act, supporting laws and European law. There is analyzed trend in the number of foreigners in the Czech Republic, their closed marriages, divorce rate and filed requests for a temporary stay. Furthermore the work is aimed at quibbling the law regarding residence of foreigners in order to obtain temporary residence in our country by purposefully closed marriages and measures that should help in persecution illegal migration of foreigners in the CR.

With the acquisition of the status of EU/CR citizen family member there are also related economic benefits for foreigners, which they particularly acquire in fields of employment, education, health care and social security.

Klíčová slova: cizinec, občan EU, občan ČR, rodinný příslušník občana EU, přechodný pobyt, pobyt na území ČR, zákon o pobytu cizinců, Evropská unie, přechodný pobyt cizinců na území ČR

Keywords: foreigner, EU citizen, the Czech republic citizen, family members of EU citizen, temporary residence in the Czech republic, law on foreigners, European union, temporary residence of foreigners on the territory of the Czech republic

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl práce a metodika	15
2.1	Cíl práce.....	15
2.2	Metodika.....	15
3	Právní úprava cizinecké problematiky	17
3.1	Zákon o pobytu cizinců č. 326/1999 Sb.	17
3.1.1	Předmět úpravy	17
3.1.2	Působnost zákona.....	18
3.2	Další zákony upravující cizineckou problematiku	18
3.3	Základní pojmy.....	19
3.3.1	Občan ČR.....	19
3.3.2	Evropská unie.....	19
3.3.3	Občan EU a občanství EU	20
3.3.4	Rodinný příslušník občana Evropské unie.....	21
3.3.5	Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem EU	22
3.3.6	Rodinný příslušník – registrované partnerství	22
4	Přechodné pobyty na území – základní rozdělení.....	23
5	Přechodný pobyt cizinců na území ČR	25
5.1	Přechodný pobyt občana EU	25
5.1.1	Oprávněnost podání žádosti	25
5.1.2	Náležitosti k žádosti.....	25
5.2	Přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU, který je sám občanem EU ..	26
5.2.1	Oprávněnost podání žádosti	26
5.2.2	Náležitosti k žádosti.....	26
5.3	Potvrzení o přechodném pobytu na území (platnost, skončení platnosti).....	27
5.4	Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území, zánik jeho platnosti a zrušení přechodného pobytu občanu EU	28
5.4.1	Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu	28
5.4.2	Důvody pro zánik platnosti potvrzení o přechodném pobytu	29
5.4.3	Důvody pro zrušení přechodného pobytu občanu EU	29
5.5	Přechodný pobyt - zvláštní případ	30
5.5.1	Oprávněnost podání	30
5.5.2	Náležitosti k žádosti.....	31
5.6	Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU.....	31

5.6.1	Oprávněnost podání	31
5.6.2	Náležitosti k žádosti	32
5.6.3	Povolení k přechodnému pobytu (pobytová karta)	32
5.6.4	Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu	33
5.6.5	Důvody ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU	35
5.6.6	Důvody pro zánik platnosti povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU	36
5.7	Společná ustanovení	37
5.8	Správní řízení a soudní přezkum	38
5.8.1	Odchyly od správního řádu	38
5.8.2	Soudní přezkum	38
6	Právní úprava v rámci Evropské unie	40
6.1	Smlouva o založení Evropského společenství	40
6.2	Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států	41
6.3	Směrnice Rady ES 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny	42
6.4	Rezoluce Rady ze dne 4. prosince 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (97/C 382/01)	42
7	Cizinci v ČR – aktuální vývoj od roku 1985	45
8	Účelově uzavřená manželství – ekonomické ukazatele	53
8.1	Statistika – přechodné pobyty	53
8.2	Účelově získané povolení k přechodnému pobytu	54
8.2.1	Účelově prohlášený souhlas s otcovstvím	56
8.2.2	Účelově uzavřená manželství	57
8.3	Napomáhání k nelegální migraci	62
8.4	Ekonomické ukazatele	64
8.4.1	Ekonomická aktivita cizinců – zaměstnání a podnikání	64
8.4.2	Školství a vzdělávání	70
8.4.3	Zdravotnictví a zdravotní pojištění	72
	Dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením	74
	Důchodové pojištění	74
	Nemocenské pojištění	75
	Pomoc v hmotné nouzi	76
	Státní sociální podpora	77
8.5	Zjištěné poznatky a návrhy opatření	79

9	Závěr.....	82
10	Seznam použitých zdrojů	84

Seznam grafů

- Graf 1: Trvalé a ostatní pobyty cizinců na území ČR v letech 1985 - 2010
- Graf 2: Celkem pobyty cizinců na území ČR v letech 1985 - 2010
- Graf 3: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2006
- Graf 4: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2007
- Graf 5: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2008
- Graf 6: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2009
- Graf 7: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2010
- Graf 8: Cizinci celkem podle kraje v ČR k 31. 12. 2010
- Graf 9: Sňatky cizinců uzavřené na území ČR celkem za období 1995 - 2009
- Graf 10: Uzavřené sňatky občanů Ukrajiny, Ruska a Vietnamu celkem v období roku 1995 - 2009
- Graf 11: Rozvody občanů Ukrajiny, Ruska a Vietnamu celkem za období roku 1995 - 2009
- Graf 12: Zaměstnanost cizinců v ČR podle postavení v zaměstnání v letech 1997 - 2010
- Graf 13: Cizinci vybraných zemí evidovaní Úřady práce na území ČR v roce 2010

Seznam tabulek

- Tabulka 1: Cizinci podle pohlaví a věku k 31. 12. 2009
- Tabulka 2: Povolení k přechodnému pobytu za období 2004 - 2010
- Tabulka 3: Uzavřené sňatky dle občanství nevěsty-cizinky celkem za období roku 1995 - 2009
- Tabulka 4: Uzavřené sňatky dle občanství ženicha-cizince celkem za období roku 1995 - 2009
- Tabulka 5: Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení státních hranic
- Tabulka 6: Zaměstnanost cizinců na území ČR celkem za období 2000 - 2010
- Tabulka 7: Studující cizinci na všech typech škol v obdobích roku 2003/2011
- Tabulka 8: Čerpání zdravotní péče cizinci v ČR - rok 2010 (počet osob)
- Tabulka 9: Čerpání zdravotní péče cizinci v ČR - rok 2010 (celkové náklady v Kč)

Seznam použitých zkratk

Použité zkratky

aj.	a jiný, a jiní, a jinak
apod.	a podobně
čl.	článek
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
např.	například
ObIŘSCP	Oblastní Ředitelství služby cizinecké policie
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PČR	Policie České republiky
ŘSCP	Ředitelství služby cizinecké policie
Sb.	Sbírka zákonů
tj.	to jest
tzv.	takzvaný
TP	Těžké postižení
ZTP	Zvlášť těžké postižení
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení/Průvodce

1 Úvod

Bakalářskou práci na zvolené téma jsem si vybrala zcela záměrně. Téma týkající se pobytu cizinců na území České republiky je velmi zajímavé a stále aktuální. Bylo a bude vždy předmětem zájmu, neboť transformace cizinců do společnosti nebude nikdy úplně jednoduchá. Ať už se to týká rozdílů v kultuře, náboženství, zvyků a mentality jednotlivých národů.

Vybrané téma je mi velmi blízké, neboť se problematikou cizinců zabývám podstatnou část svého života, za což lze jedno desetiletí považovat. Samotný vývoj zákona o pobytu cizinců sleduji s přestávkami již od roku 1996. Patrně ale až se vstupem do Evropské unie v roce 2004 se samotná problematika díky Evropskému právu stala velmi komplikovanou, až nepřehlednou. Zde lze říci, že do té doby byl výklad zákona zcela „jednoznačný“, neovlivněn povinností ustoupit diktátu ze strany Evropské unie a stát Česká republika si mohl určovat bez omezení, kdo na jeho území bude pobývat. Rozhodování našeho státu ve věcech cizinců bylo zcela samostatné, nepodřízené nařízením. Bylo více striktní, oproti evropskému právu, které se chová k cizincům velmi liberálně a nabízí jim neomezené možnosti, pokud hodlají pobývat na území České republiky, státech Evropské unie a dále se pohybovat po Schengenském prostoru.

Schengenská smlouva, je smlouva o postupném rušení kontrol na společných hranicích a umožňuje společný hraniční režim a společnou imigrační politiku. Byla základem pro zrušení kontrol na vnitřních hranicích EU, tím byl vytvořen i výše zmiňovaný Schengenský prostor.

Za neexistence Evropské unie, bylo získání pobytu na území ČR pro cizince komplikovanější, ale pro občany ČR z hlediska bezpečnosti vhodnější. Se vstupem do EU se otevřely hranice občanům ČR, ale také cizincům.

Žádné z práv uvedených v Listině základních práv a svobod nezakládá nárok cizince na pobyt na území České republiky, neboť takové právo je dáno pouze občanům České republiky. Stejně tak neexistuje ústavně zaručené právo cizinců na pobyt na území České republiky. Je výhradou suverénního státu určovat, kdo na jeho území je oprávněn pobývat. Díky vlivu Evropského práva nám často nezbyvá, než se sklonit a ustoupit, neboť Evropská unie nabízí velké možnosti všem, kteří se ne vždy čestným způsobem stávají rodinnými příslušníky občana Evropské unie. Nicméně je možné proniknout

do této problematiky a pochopit chování lidí a vhodnými prostředky se snažit zabránit zneužívání institutu sloučení rodiny, který nabízí velké možnosti. Účelové sloučení rodiny slouží nejen k zajištění vstupu do ČR, ale je i přestupním místem do celé Evropské unie a také je využíváno k další legalizaci pobytu na území ČR cizinci, kteří na území již pobývají.

Tato problematika je většině občanů České republiky velmi vzdálená a ve většině případů nemají povědomí o způsobech a důvodech, pro které chce cizinec získat na území České republiky pobyt. Vidí jen přirozený důvod jim vlastní, tedy lásku dvou lidí, rodinu a společný život. Ráda bych na tento problém upozornila, navrhla řešení a zároveň vysvětlila, za jakých podmínek lze takový pobyt legálně dle platného zákona získat.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je utvořit ucelený pohled na právní úpravu přechodného pobytu cizinců na území České republiky a dále je cílem práce zjištění zneužívání uzavřených sňatků v praxi s vybranými ekonomickými dopady. Práce se bude zabývat zejména procesem povolování přechodného pobytu občanům z třetích zemí, tedy občanům, kteří nejsou občany Evropské unie, kdy velmi často je jejich hlavním cílem získat povolení k přechodnému pobytu účelově uzavřeným sňatkem, tím se stát rodinným příslušníkem občana EU a zajistit si volný pohyb po Evropské unii.

V první řadě bude mým cílem zpracovat samotnou problematiku teoreticky, tj. zaměřit se na současnou právní úpravu zákona o pobytu cizinců, doprovodných zákonů a dále na Evropské právo, které silně zasahuje do této problematiky. Tím získám základy pro zpracování celé bakalářské práce.

V druhé řadě se zaměřím na problém, kterým je obcházení zákona o pobytu cizinců s jediným cílem, a to získat přechodný pobyt na území České republiky zejména účelově uzavřeným manželstvím, a navrhnout na základě zjištěných poznatků řešení. Pro upřesnění situace doložím statisticky počty cizinců pobývajících na území ČR.

2.2 Metodika

Teoretická část práce je zpracována za použití zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který je základem celé bakalářské práce. Dále studiem odkazů uvedených v tomto zákoně, zejména zákonů, vyhlášek, smluv, dohod, nařízení a směrnic. Například zákona o rodině či správního řádu. Dále Evropskými normami jako je Nařízení nebo Směrnice evropského parlamentu, Směrnice rady ES nebo Rezoluce Rady.

Praktická část práce vychází z části teoretické a opírá se zejména o osobní zkušenosti, které jsem získala při výkonu svého zaměstnání a je zaměřena na problematiku

úcelově uzavřených sňatků. Je podpořena vlastním studiem právních norem, rozsudků soudu, rozhodnutí správních orgánů, vlastním zjištěním a úvahou nad získanými poznatky. Dále i z internetových odkazů a studiem článků zaměřených na účelově uzavřené sňatky. Účelovost bude analyzována a bude navrženo možné řešení tohoto problému. Práce bude doplněna o statisticky podloženou kriminalitu cizinců na území ČR, zejména při napomáhání k neoprávněnému pobytu.

3 Právní úprava cizinecké problematiky

3.1 Zákon o pobytu cizinců č. 326/1999 Sb.

Pobyt cizinců na území České republiky je upraven zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“). V roce 1999 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů¹ a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2000.

3.1.1 Předmět úpravy

Zákon č. 326/1999 Sb., upravuje v návaznosti na přímo použitelný právní předpis Evropských společenství² podmínky vstupu cizince na území České republiky (dále jen "území") a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost Policie České republiky (dále jen "policie"), Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo") a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy.³

Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.⁴ Jinak řečeno za cizince jsou v České republice považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR.⁵

Úprava vstupu, pobytu a vycestování občana Evropské unie⁶ se vztahuje i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským

¹Česko. Zákon č. 326 ze dne 30. listopadu 1999 o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 80, s. 2282-2400. Dostupný také z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/> >. ISSN 1211-1244.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přes hraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

³ § 1 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴ § 1 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁵ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-souvisejici_legislativa ze dne 23.7.2011

⁶ Smlouva o založení Evropského společenství, čl. 18

společenstvím⁷ a na občana státu, který je vázán Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru⁸, pokud tato smlouva nestanoví jinak.⁹

3.1.2 Působnost zákona

Zákon č. 326/1999 Sb., se nevztahuje na cizince, který

a) požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu formou azylu nebo doplňkové ochrany, a azylanta nebo osobu požívající doplňkové ochrany, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis¹⁰ nestanoví jinak,

b) pobývá na území na základě zvláštního právního předpisu upravujícího přechodný pobyt cizích ozbrojených sil na území, tedy na základě zákona č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky.

c) požádal Českou republiku o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území, a cizince, který pobývá na území na základě uděleného oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, pokud tento zákon nebo zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců nestanoví jinak.¹¹

3.2 Další zákony upravující cizineckou problematiku

Se samotným výkonem cizinecké problematiky úzce souvisí:

- zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

⁷ Jedná se například o smlouvu Evropských společenství a členských států na straně jedné a Švýcarskou konfederací.

⁸ Přílohy V a VIII Smlouvy o Evropském hospodářském prostoru

⁹ § 1 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁰ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, (zákon o azylu) ve znění pozdějších předpisů

¹¹ § 2 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Pro řízení týkající se zákona č. 326/999 Sb., se využívá další zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

3.3 Základní pojmy

3.3.1 Občan ČR

Fyzické osoby, které ke dni 31. prosince 1992 byly státními občany České republiky a zároveň státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, jsou od 1. ledna 1993 státními občany České republiky.¹²

Státní občanství České republiky se nabyvá narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území České republiky, prohlášením, udělením.¹³

3.3.2 Evropská unie

Název pro spolupráci v rámci společenství států Evropy. Byl zaveden v roce 1993 Smlouvou o Evropské unii. Název Evropská unie odpovídá reálnému stavu společenství po dokončení ratifikačního procesu Smlouvy o Evropské unii. K základní hospodářské

¹² § 1 Zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky

¹³ § 2 Zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky

spolupráci byly přidány v určité míře také oblasti společné zahraniční a bezpečnosti politiky a spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí. EU dosud nemá právní subjektivitu - právními subjekty tedy nadále zůstávají pouze Evropská společenství.¹⁴

Evropská unie je svého druhu ojedinělé společenství 27 evropských zemí, jež spojuje hospodářské a politické partnerství.¹⁵

3.3.3 Občan EU a občanství EU

Občan EU je občan Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irsko, Itálie, Lucemburska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Portugalska, Polska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsko, Slovenska, Slovinska, Španělska a Švédska. Obdobná práva a povinnosti se vztahují též na občany Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska.¹⁶

Každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, je občanem Unie. **Občanství Unie** nenahrazuje, nýbrž doplňuje státní příslušnost členského státu. Občané Unie požívají práv poskytnutých jim touto smlouvou a podléhají povinnostem jí uloženým.¹⁷

Pojem **občanství Evropské unie** (EU), které automaticky přísluší všem občanům členských zemí EU, poprvé zavedla Maastrichtská smlouva v r. 1992 a pojem dále rozšířila v r. 1997 Amsterdamská smlouva. Občanům EU svědčí řada práv, např. volně se pohybovat po celém území Unie, volit a být volen do Evropského parlamentu, podávat stížnosti Evropskému ombudsmanovi, obracet se na orgány EU, být pod konsulární a diplomatickou ochranou zastupitelského úřadu jiného státu EU v případě, že mateřský stát v příslušné zemi diplomatickou misi nemá apod.¹⁸

¹⁴ <http://www.euroskop.cz/285/sekce/e-f/> ze dne 3.8.2011

¹⁵ http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm ze dne 3.8.2011

¹⁶ MVČR, [online], <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx> ze dne 3.8.2011

¹⁷ Smlouva o založení Evropského společenství, Čl. 17

¹⁸ http://iuridictum.pecina.cz/w/Občan#Ob.C4.8Danstv.C3.AD_Evropsk.C3.A9_unie ze dne 26.7.2011

3.3.4 Rodinný příslušník občana Evropské unie

Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely zákona č. 326/1999 Sb., rozumí jeho

- a) manžel,
- b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti,
- c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a
- d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.

Za nezaopatřenou osobu se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání. Nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

Ustanovení zákona č. 326/1999 Sb., týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že

- je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v písmenu a) až d), pokud
 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
 2. je občanem Evropské unie vyživovaný, nebo
 3. se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, anebo
- má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.

Dále i na rodinného příslušníka občana Evropské unie, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.¹⁹

¹⁹ § 15a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

3.3.5 Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie

Rodinným příslušníkem občana EU, který sám není občanem EU je občan „třetí země“.

Občanem třetí země je občan státu, který **není** členem EU a **není** zároveň občanem Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska.²⁰

Členské státy EU jsou Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko.²¹

3.3.6 Rodinný příslušník – registrované partnerství

Rodinným příslušníkem se pro řízení podle zákona č. 326/1999 Sb., rozumí též osoba, která uzavřela registrované partnerství podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, nebo osoba, která uzavřela registrované partnerství²² s občanem Evropské unie, občanem státu Island, Lichtenštejnsko, Norsko (Evropský hospodářský prostor) nebo Švýcarsko, podle právních řádů některého z těchto států.

²⁰ MVČR, [online], <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx> ze dne 6.8.2011

²¹ MVČR, [online], <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx> ze dne 6.8.2011

²² Za partnera se považuje osoba, která prokáže, že vstoupila do úředně potvrzeného trvalého společenství dvou osob stejného pohlaví. Partnerstvím se rozumí úředně potvrzené trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví.

4 Přechodné pobyty na území – základní rozdělení

Cizinec pobývá na území přechodně

a) po překročení státních hranic České republiky a po ukončení hraniční kontroly, nebyl-li mu v rámci hraniční kontroly policií odepřen vstup na území,

b) po překročení státních hranic, není-li hraniční kontrola prováděna, nebo

c) ode dne narození na území, za podmínek stanovených zákonem č. 326/1999 Sb. (§ 88²³).²⁴

Cizinec může pobývat na území České republiky přechodně:

a) **bez víza**²⁵

b) **na základě krátkodobého víza** uděleného podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství^{26, 27},

c) **na základě dlouhodobého víza**²⁸ (dlouhodobým vízem je vízum k pobytu nad 90 dnů)²⁹ za účelem převzetí povolení k trvalému pobytu, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, studia nebo vědeckého výzkumu, povolení k dlouhodobému pobytu vydaného podle § 42 odst. 3³⁰, § 42g³¹ anebo § 42i³² zákona č. 326/1999 Sb., nebo za účelem podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu vydávaného Ministerstvem zahraničních věcí (§ 49 zákona č. 326/1999 Sb.).³³ Dále také za účelem strpění pobytu³⁴, na diplomatické vízum a zvláštní vízum³⁵, které uděluje zastupitelský úřad.

²³ Narodí-li se cizinec na území, považuje se jeho pobyt na tomto území po dobu pobytu jeho zákonného zástupce, nejdéle však po dobu 60 dnů ode dne narození, za přechodný, není-li dále stanoveno jinak.

²⁴ § 16 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

²⁵ § 17, § 18 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

²⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

²⁷ § 17, § 20 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

²⁸ § 17 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

²⁹ § 17b Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁰ Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je dále oprávněn podat manžel, nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě manžela nebo takové dítě cizince, který žádá o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu nebo již za tímto účelem na území pobývá.

³¹ Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání na území ve zvláštních případech - zelená karta.

³² Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání na území ve zvláštních případech - modrá karta.

³³ § 30 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁴ § 33 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁵ § 40 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

d) **na základě povolení k dlouhodobému pobytu**³⁶ za účelem společného soužití rodiny na území,³⁷ rezidenta jiného členského státu Evropské unie³⁸, studia na území³⁹, ochrany na území⁴⁰, vědeckého výzkumu⁴¹, zaměstnání na území ve zvláštních případech (Zelená karta a Modrá karta)⁴², strpění pobytu na území⁴³ a na základě povolení k dlouhodobému pobytu vydávaného Ministerstvem zahraničních věcí⁴⁴.

e) **na základě povolení k přechodnému pobytu**⁴⁵

f) **na základě výjezdního příkazu**⁴⁶

³⁶ § 17 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁷ § 42a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁸ § 42c Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

³⁹ § 42d Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴⁰ § 42e Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴¹ § 42f Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴² § 42g, §42i Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴³ § 43 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴⁴ § 49 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴⁵ § 87a-§87c Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴⁶ § 50 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

5 Přechodný pobyt cizinců na území ČR

5.1 Přechodný pobyt občana EU

5.1.1 Oprávněnost podání žádosti

Ministerstvo vydá občanu Evropské unie na jeho žádost potvrzení o přechodném pobytu na území, pokud občan Evropské unie

- a) hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce⁴⁷ a
- b) neohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenarušil veřejný pořádek.⁴⁸

5.1.2 Náležitosti k žádosti

K žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území občan Evropské unie předloží

- a) cestovní doklad⁴⁹,
- b) doklad potvrzující účel pobytu, jde-li o zaměstnání⁵⁰, podnikání⁵¹ nebo jinou výdělečnou činnost⁵² anebo studium⁵³,
- c) fotografie^{54,55},
- d) doklad o zdravotním pojištění⁵⁶; to neplatí, je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost⁵⁷, a

⁴⁷ Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

⁴⁸ § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁴⁹ Za cestovní doklad se pro účely zákona č. 326/1999 Sb., považuje veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznána Českou republikou a průkaz totožnosti občana Evropské unie.

⁵⁰ Pracovní smlouva nebo dohoda o pracovní činnosti nebo dohoda o provedení práce se zaměstnavatelem.

⁵¹ Výpis z živnostenského rejstříku nebo potvrzení vydané živnostenským úřadem.

⁵² Například obchodní zákoník, živnostenský zákon, zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ Ověřená kopie dokladu školy o přijetí ke studiu nebo doklad o studiu.

⁵⁴ Cizinec předloží jednu fotografii při podání žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie na území České republiky.

⁵⁵ Vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ Doklad z něhož je patrné, že zdravotní pojištění se vztahuje na území ČR. V rámci EU je platný systém vzájemné úhrady poskytnuté nutné a neodkladné péče, tj. za stejných podmínek jako pro občany daného státu.

e) doklad o zajištění ubytování na území^{58, 59}.

5.2 Přejídný pobyt rodinného příslušníka občana EU, který je sám občanem EU

5.2.1 Oprávněnost podání žádosti

Žádost o potvrzení o přechodném pobytu je oprávněn podat rodinný příslušník občana Evropské unie, který **sám je** občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce⁶⁰ společně s občanem Evropské unie. Potvrzení o přechodném pobytu na území vydá Ministerstvo.⁶¹

5.2.2 Náležitosti k žádosti

K žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu je rodinný příslušník občana Evropské unie povinen předložit

a) cestovní doklad⁶²,

b) doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie⁶³, a jde-li o cizince podle § 15 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb.⁶⁴, také doklad potvrzující, že je nezaopatřenou osobou⁶⁵.

⁵⁷ Například obchodní zákoník, živnostenský zákon, zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ Originál nebo ověřená kopie smlouvy o ubytování, nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy nebo smlouvy s obdobným obsahem, potvrzení fyzické nebo právnické osoby, která cizinci zajistí ubytování, včetně potvrzení vydávaného ubytovatelem podle § 100 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb.

Vstupuje-li cizinec na území ČR denně (tzv. pendler) je místem jeho pobytu sídlo zaměstnavatele na území ČR a nemá-li na území ČR zaměstnavatel sídlo, místo, kde fyzicky práci vykonává.

⁵⁹ § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁶⁰ Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

⁶¹ § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁶² Za cestovní doklad se pro účely zákona č. 326/1999 Sb., považuje veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznána Českou republikou a průkaz totožnosti občana Evropské unie.

⁶³ Oddací list, rodný list nebo doklad o uzavření registrovaného partnerství.

⁶⁴ Nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana EU.

- c) fotografie^{66, 67},
- d) doklad o zdravotním pojištění⁶⁸; to neplatí, je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost⁶⁹, a
- e) doklad o zajištění ubytování na území^{70 71}.

5.3 Potvrzení o přechodném pobytu na území (platnost, skončení platnosti)

Potvrzení o přechodném pobytu na území je veřejnou listinou.

Potvrzením o přechodném pobytu na území jeho držitel prokazuje své jméno, příjmení a ostatní jména, datum a místo narození, státní příslušnost, adresu místa hlášeného pobytu na území, rodné číslo a další skutečnosti týkající se přechodného pobytu na území.⁷² Platnost se vydává bez omezení.

Platnost potvrzení o přechodném pobytu na území skončí

- a) ohlášením jeho ztráty nebo odcizení,
- b) nabytím státního občanství České republiky,
- c) nabytím právní moci rozhodnutí soudu o omezení nebo zbavení způsobilosti držitele potvrzení k právním úkonům,

⁶⁵ Za nezaopatřenou osobu se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání. Nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

⁶⁶ Cizinec předloží jednu fotografii při podání žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie na území České republiky.

⁶⁷ Vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁸ Doklad z něhož je patrné, že zdravotní pojištění se vztahuje na území ČR. V rámci EU je platný systém vzájemné úhrady poskytnuté nutné a neodkladné péče, tj. za stejných podmínek jako pro občany daného státu.

⁶⁹ Například obchodní zákoník, živnostenský zákon, zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Originál nebo ověřená kopie smlouvy o ubytování, nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy nebo smlouvy s obdobným obsahem, potvrzení fyzické nebo právnické osoby, která cizinci zajistí ubytování, včetně potvrzení vydávaného ubytovatelem podle § 100 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb.

⁷¹ § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁷² § 87n Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

d) nabytím právní moci rozhodnutí o zrušení přechodného pobytu na území občanu Evropské unie, nebo dnem, ve kterém občan Evropské unie o zrušení platnosti potvrzení požádal,

e) úmrtím držitele potvrzení nebo nabytím právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení držitele potvrzení za mrtvého,

f) zrušením údaje o místě hlášeného pobytu občana Evropské unie na území, nebo

g) ohlášením držitele potvrzení o ukončení pobytu na území.⁷³

Ministerstvo rozhodne o zrušení platnosti potvrzení o přechodném pobytu na území, jestliže potvrzení

a) je poškozeno tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost, nebo

b) obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněně provedené změny.

Je-li držitel potvrzení o přechodném pobytu na území přítomen a plně uzná důvody pro zrušení platnosti potvrzení, lze odůvodnění rozhodnutí nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením držitele potvrzení, že se zrušením jeho platnosti souhlasí. Odvolání proti rozhodnutí není v tomto případě přípustné.⁷⁴

5.4 Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území, zánik jeho platnosti a zrušení přechodného pobytu občanu EU

5.4.1 Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu

Ministerstvo žádost o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území zamítne, jestliže

a) žadatel se stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci

⁷³ § 87z Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁷⁴ § 87z Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

v hmotné nouzi České republiky (§ 106 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.)⁷⁵, s výjimkou osob, na které se vztahuje přímo použitelný právní předpis Evropských společenství⁷⁶,

b) je důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek,

c) je žadatel evidován v evidenci nežádoucích osob⁷⁷ (§ 154 zákona č. 326/1999 Sb.) a trvá důvodné nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek.⁷⁸

5.4.2 Důvody pro zánik platnosti potvrzení o přechodném pobytu

Platnost potvrzení k přechodnému pobytu zaniká

a) nabytím státního občanství České republiky,

b) nabytím právní moci rozsudku ukládajícího cizinci trest vyhoštění⁷⁹ nebo vykonatelností rozhodnutí o správním vyhoštění,

c) úmrtím cizince nebo právní mocí rozhodnutí soudu o prohlášení cizince za mrtvého.⁸⁰

5.4.3 Důvody pro zrušení přechodného pobytu občanu EU

Ministerstvo rozhodnutím zruší přechodný pobyt na území občanu Evropské unie, jestliže

⁷⁵ Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a pověřené obecní úřady jsou povinny neprodleně písemně oznámit ministerstvu, že se občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník přechodně pobývající na území stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci v hmotné nouzi nebo že držitel modré karty podal žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc.

⁷⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství

⁷⁷ Cizinec označený za nežádoucí osobu je evidován v evidenci nežádoucích osob. Je-li důvodné nebezpečí, že cizinec označený za nežádoucí osobu může závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit nebo bezpečnost smluvních států, policie zařadí do informačního systému smluvních států údaje v rozsahu stanoveném Nařízením Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému, včetně boje proti terorismu; to neplatí v případě občana Evropské unie nebo občana smluvního státu.

⁷⁸ § 87d Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁷⁹ § 80 Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁰ § 87d Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

a) se stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci v hmotné nouzi České republiky (§ 106 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.)⁸¹, s výjimkou osob, na které se vztahuje přímo použitelný právní předpis Evropských společenství⁸²,

b) ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, není-li zahájeno řízení o správním vyhoštění, nebo

c) ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, pokud k takovému onemocnění došlo do 3 měsíců po vstupu na území, za podmínky, že rozhodnutí o zrušení přechodného pobytu na území bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života občana Evropské unie.

Ministerstvo v rozhodnutí o zrušení přechodného pobytu občana Evropské unie na území stanoví lhůtu k vycestování z území a udělí občanu Evropské unie výjezdní příkaz⁸³; občan Evropské unie je povinen ve stanovené lhůtě z území vycestovat.⁸⁴

5.5 Přechodný pobyt - zvláštní případ

5.5.1 Oprávněnost podání

Občanu Evropské unie, který na území pobývá jako člen personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice, a jeho rodinnému příslušníku registrovanému Ministerstvem zahraničních věcí, který sám je občanem Evropské unie, vydá na požádání potvrzení o přechodném pobytu na území Ministerstvo zahraničních věcí.⁸⁵

Rodinný příslušník občana Evropské unie, který na území pobývá jako člen personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice, jenž sám není občanem Evropské unie a je registrován

⁸¹ Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a pověřené obecní úřady jsou povinny neprodleně písemně oznámit ministerstvu, že se občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník přechodně pobývající na území stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci v hmotné nouzi nebo že držitel modré karty podal žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc.

⁸² Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství.

⁸³ § 50 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁸⁴ § 87d Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁸⁵ § 87c Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Ministerstvem zahraničních věcí, je povinen požádat o povolení k přechodnému pobytu ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území. Rodinnému příslušníku vydá Ministerstvo zahraničních věcí povolení k přechodnému pobytu formou pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie.⁸⁶

5.5.2 Náležitosti k žádosti

K žádosti občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník předloží cestovní doklad⁸⁷ a fotografie^{88, 89}. Rodinný příslušník občana Evropské unie předloží také doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie^{90, 91}.

5.6 Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU

5.6.1 Oprávněnost podání

Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce⁹² společně s občanem Evropské unie, je povinen požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu. Žádost je povinen podat ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území.⁹³

⁸⁶ § 87c Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁸⁷ Za cestovní doklad se pro účely zákona č. 326/1999 Sb., považuje veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznaná Českou republikou a průkaz totožnosti občana Evropské unie.

⁸⁸ Cizinec předloží jednu fotografii při podání žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie na území České republiky a dvě fotografie při podání žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu občana Evropské unie na území České republiky.

⁸⁹ Vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ Oddací list, rodinný list nebo doklad o uzavření registrovaného partnerství.

⁹¹ § 87c Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

⁹² Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

⁹³ § 87b Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

5.6.2 Náležitosti k žádosti

K žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu je rodinný příslušník občana Evropské unie povinen předložit

- a) cestovní doklad⁹⁴,
- b) doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie⁹⁵, a jde-li o cizince podle § 15a odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb.⁹⁶, také doklad potvrzující, že je nezaopatřenou osobou⁹⁷.
- c) fotografie^{98, 99},
- d) doklad o zdravotním pojištění¹⁰⁰; to neplatí, je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání nebo jiná výdělečná činnost¹⁰¹, a
- e) doklad o zajištění ubytování na území^{102, 103}.

5.6.3 Povolení k přechodnému pobytu (pobytová karta)

Ministerstvo vydá rodinnému příslušníkovi povolení k přechodnému pobytu formou pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie.¹⁰⁴

Pobytová karta rodinného příslušníka občana Evropské unie je veřejnou listinou; vyhotovuje se v jazyce českém a zpravidla ve dvou cizích jazycích podle mezinárodních

⁹⁴ Za cestovní doklad se pro účely zákona č. 326/1999 Sb., považuje veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznána Českou republikou.

⁹⁵ Oddací list, rodný list nebo doklad o uzavření registrovaného partnerství.

⁹⁶ Nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.

⁹⁷ Za nezaopatřenou osobu se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání. Nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

⁹⁸ Cizinec předloží dvě fotografie při podání žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu občana Evropské unie na území České republiky.

⁹⁹ Vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ Doklad z něhož je patrné, že zdravotní pojištění se vztahuje na území ČR. V rámci EU je platný systém vzájemné úhrady poskytnuté nutné a neodkladné péče, tj. za stejných podmínek jako pro občany daného státu.

¹⁰¹ Například obchodní zákoník, živnostenský zákon, zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² Originál nebo ověřená kopie smlouvy o ubytování, nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy nebo smlouvy s obdobným obsahem, potvrzení fyzické nebo právnické osoby, která cizinci zajistí ubytování, včetně potvrzení vydávaného ubytovatelem podle § 100 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb.

¹⁰³ § 87b s odkazem na § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁰⁴ § 87b Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

zvyklostí. Vydává se jako samostatný doklad, kterým jeho držitel prokazuje své jméno, příjmení a ostatní jména, datum a místo narození, státní příslušnost, číslo cestovního dokladu, adresu místa hlášeného pobytu na území, rodné číslo a další skutečnosti týkající se přechodného pobytu na území na dobu shodnou s předpokládanou dobou pobytu občana Evropské unie, nejvýše však na 5 let. Platnost pobytové karty lze o stejnou dobu prodloužit, a to i opakovaně. O prodloužení platnosti pobytové karty je rodinný příslušník občana Evropské unie povinen požádat před skončením platnosti této karty.¹⁰⁵

Ministerstvo dobu platnosti pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie neprodlouží, shledá-li důvod pro ukončení přechodného pobytu na území podle § 87f¹⁰⁶ zákona č. 326/1999 Sb.¹⁰⁷

Cizinec, jemuž byla vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana Evropské unie, průkaz o povolení k pobytu nebo průkaz o povolení k trvalému pobytu, je oprávněn vstupovat na území, pobývat na něm a vycestovat z území bez víza.¹⁰⁸

5.6.4 Důvody pro zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu

Ministerstvo žádost o vydání povolení přechodnému pobytu na území zamítne, jestliže

a) žadatel se stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci v hmotné nouzi České republiky (§ 106 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.)¹⁰⁹, s výjimkou osob, na které se vztahuje přímo použitelný právní předpis Evropských společenství¹¹⁰,

b) je důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek,

¹⁰⁵ § 87o Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁰⁶ Uvedeno v kapitole 5.6.5

¹⁰⁷ § 87p Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁰⁸ § 173 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁰⁹ Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a pověřené obecní úřady jsou povinny neprodleně písemně oznámit ministerstvu, že se občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník přechodně pobývajícím na území stal neodůvodnitelnou zátěží systému sociální péče nebo systému pomoci v hmotné nouzi nebo že držitel modré karty podal žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc.

¹¹⁰ Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství

c) je žadatel evidován v evidenci nežádoucích osob¹¹¹ (§ 154 zákona č. 326/1999 Sb.) a trvá důvodné nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek,¹¹²

d) žadatel ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, pokud k takovému onemocnění došlo do 3 měsíců po vstupu na území.

K důvodu se přihlédnou pouze za podmínky, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života žadatele.¹¹³ Při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.¹¹⁴

e) žadatel je zařazen do informačního systému smluvních států a příslušný orgán, který žadatele do tohoto systému zařadil, poskytne dodatečné informace, po jejichž vyhodnocení lze mít za to, že trvá důvodné nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území jiného smluvního státu ohrozit jeho bezpečnost nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, nebo

K důvodu se nepřihlédnou, jde-li o vydání povolení k přechodnému pobytu v zájmu České republiky, z humanitárních anebo z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele, nebo z důvodu plnění mezinárodního závazku. Ministerstvo projedná vydání povolení k přechodnému pobytu se smluvním státem, který žadatele zařadil do informačního systému smluvních států, a v řízení přihlédnou ke skutečnostem, které vedly k tomuto zařazení. Vydání povolení k přechodnému pobytu ministerstvo oznámí smluvnímu státu, který žadatele do informačního systému smluvních států zařadil.

¹¹¹ Cizinec označený za nežádoucí osobu je evidován v evidenci nežádoucích osob. Je-li důvodné nebezpečí, že cizinec označený za nežádoucí osobu může závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit nebo bezpečnost smluvních států, policie zařadí do informačního systému smluvních států údaje v rozsahu stanoveném Nařízením Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému, včetně boje proti terorismu; to neplatí v případě občana Evropské unie nebo občana smluvního státu.

¹¹² § 87e s odkazem na § 87d odst. 1 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹¹³ § 87e Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹¹⁴ § 174a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

f) žadatel se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství,

g) žadatel se bez vážného důvodu nedostaví k výsledku (§ 169 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb.)¹¹⁵, odmítne vypovídat nebo ve výpovědi uvede nepravdivé skutečnosti.¹¹⁶

5.6.5 Důvody ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU

Ministerstvo ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, přechodný pobyt na území, pokud o to požádá nebo z důvodů uvedených v části 5.6.4.

Ministerstvo dále ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie přechodný pobyt na území, pokud

a) občanu Evropské unie byl zrušen přechodný pobyt na území; to neplatí, pokud rodinný příslušník občana Evropské unie skutečně pečuje o dítě, a to po dobu vzdělávání dítěte občana Evropské unie v základní, střední a vyšší odborné škole nebo konzervatoři anebo studia tohoto dítěte na vysoké škole,

b) občan Evropské unie v době přechodného pobytu na území zemřel; to neplatí, zdržoval-li se rodinný příslušník občana Evropské unie na území po dobu alespoň 1 roku před úmrtím občana Evropské unie, nebo

c) manželství s občanem Evropské unie zaniklo na základě pravomocného rozhodnutí soudu o rozvodu manželství nebo o prohlášení manželství za neplatné; to neplatí jestliže

1. rodinnému příslušníku občana Evropské unie bylo rozhodnutím příslušného orgánu¹¹⁷ nebo dohodou manželů svěřeno do výchovy dítě občana Evropské unie nebo mu bylo přiznáno právo pravidelného osobního styku s dítětem občana Evropské unie pouze na území, nebo

¹¹⁵ Správní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově uzavřel manželství nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství. Účastník řízení je povinen vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Správní orgán účastníka řízení před výsledkem poučí o důsledcích odmítnutí výpovědi a nepravdivé nebo neúplné výpovědi.

¹¹⁶ § 87e Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹¹⁷ Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

2. před zahájením řízení o rozvodu nebo řízení o prohlášení manželství za neplatné toto manželství trvalo alespoň 3 roky a v době trvání manželství měl rodinný příslušník občana Evropské unie na území povolen pobyť nejméně 1 rok, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života rodinného příslušníka.

Ministerstvo v rozhodnutí o ukončení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie stanoví lhůtu¹¹⁸ k vycestování z území a udělí rodinnému příslušníkovi výjezdní příkaz^{119, 120}; rodinný příslušník je povinen ve stanovené lhůtě z území vycestovat.¹²¹

5.6.6 Důvody pro zánik platnosti povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie

Platnost povolení k přechodnému pobytu zaniká

- a) nabytím státního občanství České republiky^{122, 123},
- b) nabytím právní moci rozsudku ukládajícího cizinci trest vyhoštění¹²⁴ nebo vykonatelností rozhodnutí o správním vyhoštění¹²⁵,
- c) úmrtím cizince nebo právní mocí rozhodnutí soudu o prohlášení cizince za mrtvého.¹²⁶

¹¹⁸ Při ukončení pobytu občana Evropské unie nebo jeho rodinnému příslušníkovi se stanoví doba pobytu na výjezdní příkaz minimálně na 1 měsíc. Podmínka stanovení minimální doby pobytu neplatí, pokud je důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo je zjištěno, že trpí závažnou nemocí.

¹¹⁹ Výjezdní příkaz má tvar štítku, který policie, ministerstvo nebo Ministerstvo zahraničních věcí vyznačí do cestovního dokladu, v odůvodněných případech může být výjezdní příkaz vyznačen mimo cestovní doklad.

¹²⁰ § 50 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹²¹ § 87f Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹²² Státní občanství České republiky se nabyvá narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území České republiky, prohlášením, udělením.

¹²³ § 2 Zákona č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky

¹²⁴ § 80 Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁵ § 119 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹²⁶ § 87 s odkazem na § 76 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

5.7 Společná ustanovení

Jméno, popřípadě jména, a příjmení občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka se v potvrzení o přechodném pobytu na území a v pobytové kartě rodinného příslušníka občana Evropské unie uvedou podle tvaru uvedeného latinkou v cestovním dokladu. Občan Evropské unie a jeho rodinný příslušník v úředním styku užívají jméno, popřípadě jména, a příjmení uvedená v těchto dokladech.¹²⁷

Po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka, vyznačí tuto skutečnost ministerstvo do potvrzení o přechodném pobytu na území nebo pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie.¹²⁸

Náležitosti žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území nebo pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie nebo prodloužení doby platnosti pobytové karty rodinného příslušníka občana Evropské unie nesmí být starší 180 dnů, s výjimkou cestovního dokladu, rodného nebo oddacího listu a fotografie, pokud odpovídá skutečné podobě žadatele.¹²⁹

Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a na území pobývá společně s občanem Evropské unie, je oprávněn pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti; po tuto dobu se jeho pobyt na území považuje za pobyt přechodný. Oprávnění pobývat na území do nabytí právní moci rozhodnutí o žádosti neplatí, pokud nabylo právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění, o ukončení přechodného pobytu nebo o zrušení trvalého pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, nebo se jedná o opakovaně podanou žádost, v níž nejsou uvedeny nové skutečnosti, které rodinný příslušník občana Evropské unie nemohl uplatnit v řízení o předchozí žádosti.¹³⁰

¹²⁷ § 87u Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹²⁸ § 87u Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹²⁹ § 87w Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹³⁰ § 87y Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

5.8 Správní řízení a soudní přezkum

Pro řízení týkající se zákona č. 326/1999 Sb., se používá zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2004 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů¹³¹ a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2006.

5.8.1 Odchytky od správního řádu

Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, rozhodnutí se vydá ve lhůtě 60 dnů ode dne podání žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu.

Správní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově uzavřel manželství nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství. Účastník řízení je povinen vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Správní orgán účastníka řízení před výsledkem poučí o důsledcích odmítnutí výpovědi a nepravdivé nebo neúplné výpovědi.¹³²

Žádost o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, vyřídí zastupitelský úřad ve lhůtě do 14 dnů ode dne podání žádosti.¹³³

Proti rozhodnutí ministerstva lze podat odvolání ke komisi.¹³⁴

5.8.2 Soudní přezkum

Z přezkoumání soudem jsou vyloučena rozhodnutí o neudělení víza; to neplatí, jde-li o neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, rozhodnutí o odepření

¹³¹ Česko. Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 174, s. 9782-9844.

Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb174-04.pdf>. ISSN 1214-2263.

¹³² § 169 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹³³ § 170 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹³⁴ § 170b Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

vstupu; to neplatí, jde-li o odepření vstupu občanu Evropské unie nebo jeho rodinnému příslušníkovi.¹³⁵

Žaloba¹³⁶ proti správnímu rozhodnutí¹³⁷ musí být podána do 30 dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni nebo ode dne sdělení jiného rozhodnutí správního orgánu, pokud není dále stanoveno jinak. Zmeškání lhůty nelze prominout.¹³⁸

¹³⁵ § 171 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹³⁶ K návrhu je oprávněn ten, kdo tvrdí, že byl dotčen na svých právech rozhodnutím správního orgánu, kterým byla jeho práva nebo povinnosti založena, změněna, zrušena, určena nebo zamítnuta. Tento návrh se nazývá žalobou. Podání žaloby nemá odkladný účinek na právní moc ani na vykonatelnost rozhodnutí správního orgánu.

¹³⁷ § 244 až 250k Zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁸ § 172 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

6 Právní úprava v rámci Evropské unie

6.1 Smlouva o založení Evropského společenství

Základní prvky Unie definovaly zakládající smlouvy. Jsou vytvářeny na základě přímých jednání mezi vládami členských států a musí být ratifikovány na vnitrostátní úrovni (národními parlamenty nebo referendem).¹³⁹

Hlavním cílem Smlouvy o založení Evropského společenství¹⁴⁰ (Smlouvy ES) je uskutečnit postupné začleňování evropských států a vytvořit společný trh založený na čtyřech svobodách pohybu (zboží, osob, kapitálu a služeb) a na postupném propojování hospodářských politik. Aby toho mohlo být dosaženo, členské státy se vzdaly části své svrchovanosti a předaly ji komunitárním¹⁴¹ institucím, které mohou přijímat legislativní akty přímo účinné v členských státech (nařízení¹⁴², směrnice¹⁴³, rozhodnutí¹⁴⁴), a to tak, že jsou nadřazené vnitrostátnímu právu.

Nynější Smlouva ES je výsledkem úprav Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (Smlouvy EHS) podepsané v Římě v r. 1957, která vstoupila v platnost 1. ledna 1958. Tato smlouva prošla úpravami několikrát, zvláště prostřednictvím Jednotného evropského aktu¹⁴⁵, který vstoupil v platnost r. 1987, Maastrichtské smlouvy (Smlouvy o Evropské unii^{146, 147}), která vstoupila v platnost r. 1993, Amsterodamské smlouvy¹⁴⁸, která vstoupila v platnost r. 1999 a Smlouvy z Nice¹⁴⁹, která

¹³⁹ <http://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/> ze dne 17.8.2011

¹⁴⁰ http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf ze dne 17.8.2011

¹⁴¹ Jde o slangový výraz Evropské unie, pocházející z francouzského *Communitaire*. Tento výraz stručně znamená: týkající se všeho, co bylo v Evropském společenství dosaženo, neboli společné dědictví Společenství. Jde o principy, politické cíle, přijatá legislativa, společná opatření ve vnitřních věcech i mezinárodních vztahů mimo EU.

¹⁴² Je schvalováno Radou společně s Parlamentem nebo samotnou Komisí a je obecně závazným pravidlem na všech úrovních. Na rozdíl od směrnic, které jsou adresovány členským státům, a rozhodnutí, která mají přesně určené subjekty, jímž je adresováno, je nařízení závazné pro všechny.

¹⁴³ Směrnice předepisuje členským státům jen výsledek, jehož má být dosaženo, zatímco formy a metody dosažení komunitárních cílů zůstávají na vůli jejich vnitřních právních řádů.

¹⁴⁴ Rozhodnutí je právní akt, jehož prostřednictvím komunitární instituce rozhodují o jednotlivých případech. Pomocí rozhodnutí mohou instituce požadovat po členském státu nebo po příslušníku Unie, který nejedná nebo se zdržuje jednání v souladu s rozhodnutím, udělit pokuty nebo povinnost jednat v souladu s tímto rozhodnutím.

¹⁴⁵ <http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf> ze dne 18.8.2011

¹⁴⁶ http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm#1.1.4 ze dne 18.8.2011

¹⁴⁷ http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf ze dne 18.8.2011

¹⁴⁸ <http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf> ze dne 18.8.2011

vstoupila v platnost 1. února 2003. Díky těmto úpravám se oblasti spadající do kompetence Smlouvy ES rozšířily do té míry, že v dnešní době zahrnují takřka všechny ekonomické aspekty a i některé vyloženě politické, jako např. azylovou a imigrační politiku (Amsterodamská smlouva).¹⁵⁰

6.2 Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES¹⁵¹ ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států je platná od 30. dubna 2006 a nahrazuje pestrý soubor devíti směrnic a nařízení přijatých v letech 1964 až 1993.

Touto směrnicí byly kodifikovány a přepracovány stávající nástroje Společenství s cílem zjednodušit a posílit právo svobodně se pohybovat a pobývat na území Unie pro všechny občany Unie a jejich rodinné příslušníky. Rodinnými příslušníky ve smyslu uvedených předpisů komunitárního práva jsou manželé či registrovaní partneři, přímí potomci občana EU, jeho manžela nebo registrovaného partnera, a to do 21 let nebo závislí na nich, a závislí přímí příbuzní občana EU nebo manžela či registrovaného partnera ve vzestupné linii.

Směrnice rozšiřuje práva na slučování rodin občanů Unie za určitých podmínek také na jejich partnery a zaručuje autonomní práva členům rodiny v případě úmrtí nebo odstěhování občana Unie či rozloučení manželství nebo registrovaného partnerství.

Směrnicí se rovněž zavádí nové právo pro občany Unie – právo na trvalý pobyt, které je konkrétním projevem občanství Unie. Směrnicí se také omezují možnosti členských států ukončit právo jednotlivce na pobyt pouze z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví. V mnoha ohledech dle uvedené směrnice jsou práva rodinných příslušníků občanů Unie v podstatě rovnocenná občanům EU, což by

¹⁴⁹ <http://www.euroskop.cz/gallery/2/765-nice.pdf> ze dne 18.8.2011

¹⁵⁰ http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaire/droit_communaire.htm ze dne 17.8.2011

¹⁵¹ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/6944> ze dne 18.8.2011

mělo platit i v otázce přístupu na pracovní trh. Ovšem ani uvedená směrnice automaticky neruší povinnost rodinných příslušníků dokladovat své nároky, případně vyřizovat nějaký doklad o volném přístupu k práci v dané zemi či určitý registrační doklad apod.¹⁵²

6.3 Směrnice Rady ES 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny

Směrnice 2003/86/EC povoluje slučování rodin ve dvou případech. V první řadě povoluje slučování rodin v případech, kdy byl alespoň jednomu členovi rodiny udělen statut uprchlíka. Druhá situace, kdy může dojít ke sloučení rodiny, nastává v případě, kdy alespoň jeden člen rodiny pobývá legálně v jednom z členských států EU nejméně jeden rok a má velkou šanci dostat povolení k trvalému pobytu.

Práva, která lidé nabývají v důsledku sloučení rodiny, se však ve výše zmíněných případech liší. Pokud má rodinný příslušník za sebou alespoň rok legálního pobytu v členské zemi, může za ním do země přicestovat manžel/manželka a jeho děti (do určitého věku, kdy věkovou hranici určuje členský stát). V případech, kdy by sloučení zahrnovalo jiné členy rodiny, je rozhodnutí ponecháno jednotlivým členským státům.¹⁵³

6.4 Rezoluce Rady ze dne 4. prosince 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (97/C 382/01)

Pro účely rezoluce znamená „účelové manželství“ manželství uzavřené mezi státním příslušníkem členského státu nebo příslušníkem třetího státu legálně sídlícím v členském státě a příslušníkem třetí země s jediným cílem obejít pravidla o vstupu a pobytu příslušníků třetích zemí a obdržet pro příslušníka třetí země povolení k pobytu nebo oprávnění zdržovat se v členském státě.

¹⁵² MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/6944> ze dne 18.8.2011

¹⁵³ <http://migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957402> ze dne 18.8.2011

Okolnosti, které mohou poskytovat důvody pro domněnku, že manželství je manželstvím účelovým jsou zejména:

- skutečnost, že se manželské spolužití neudrží,
- nedostatek vhodného přispívání na povinnosti vznikající z manželství,
- snoubenci se před svým sňatkem nikdy neseťkali,
- snoubenci jsou nedůslední pokud jde o jejich vlastní osobní podrobnosti (jméno, adresa, národnost a zaměstnání), o okolnostech svého prvního setkání, nebo v jiných důležitých osobních informacích jich se týkajících,
- snoubenci nemluví jazykem oběma srozumitelným,
- byla předána částka peněz, aby manželství bylo uzavřeno (s výjimkou peněz daných v podobě věna v případě příslušníků zemí, kde záloha věna je obecnou praxí),
- minulost jednoho nebo obou snoubenců obsahuje důkaz o předcházejících účelových manželstvích nebo pobytových odchylek (anomálií).

V této souvislosti takové informace mohou vyplývat z třetích stran, informací z písemné dokumentace, nebo informací získaných z provedených šetření.

Kde jsou takové okolnosti, jež podporují podezření věřit, že takové manželství je manželstvím účelovým, vydají členské státy povolení k pobytu nebo oprávnění zdržovat se příslušníkovi třetí země na základě sňatku jen poté, co příslušné oprávněné úřady prověřily podle národního práva, že manželství není manželství účelovým, a že byly splněny ostatní podmínky vztahující se na vstup a pobyt. takové prověření může zahrnovat oddělený rozhovor s každým z obou snoubenců.

Jestliže by oprávněné úřady podle národního práva zjistily, že manželství má být manželstvím účelovým, musí se povolení k pobytu nebo oprávnění zdržovat se udělené na základě manželství příslušníka třetí země zpravidla odebrat, odvolat nebo obnovit.

Příslušník třetí země musí mít možnost zpochybnit nebo dát znovu přezkoumat, jak to stanoví národní právo, buď před soudem nebo před oprávněným správním úřadem, rozhodnutí odmítnout, stáhnout, odvolat nebo neobnovit povolení pobytu nebo oprávnění mít trvalé bydliště.

Členské státy musí přihlédnout k této rezoluci ve všech návrzích na doplnění své národní legislativy. Musí se navíc zasadit o to, aby přivedly svou národní legislativu k 1. lednu 1999 v souladu s touto rezolucí.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Rezoluce Rady ze dne 4. prosince 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (97/C 382/01)

7 Cizinci v ČR – aktuální vývoj od roku 1985

Na území ČR v roce 1985 legálně pobývalo 37 177 cizinců. Následující rok se počet snížil o více než 2 tisíce a zůstal beze změn až do roku 1991, kdy se vrátil na počet pobývajících cizinců z roku 1985. Od tohoto roku se mezi lety 1991 a 1993 počet zdvojnásobil a to ze zhruba 38 tisíc na počet 77 tisíc pobývajících cizinců. Ani zde se však hodnoty nezastavily a dále se zvyšovaly. V období roku 1994 až 1999 počet stoupl ze 77 668 na překvapivých 228 862 osob. V roce 2000 počet cizinců v ČR poklesl o 30 000 osob, přičemž tento vývoj lze přičíst změnám legislativy. Dne 1. 1. 2000 vstoupil v platnost zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, který podstatně zpřísnil vstupní a pobytový režim většiny cizinců v ČR. Některá ustanovení tohoto zákona byla zmírněna až novelou platnou od 1. července 2001, která měla za následek opětovný mírný nárůst počtu cizinců. Ten pokračoval až do roku 2004, kdy na území ČR pobývalo 254 294 cizinců.

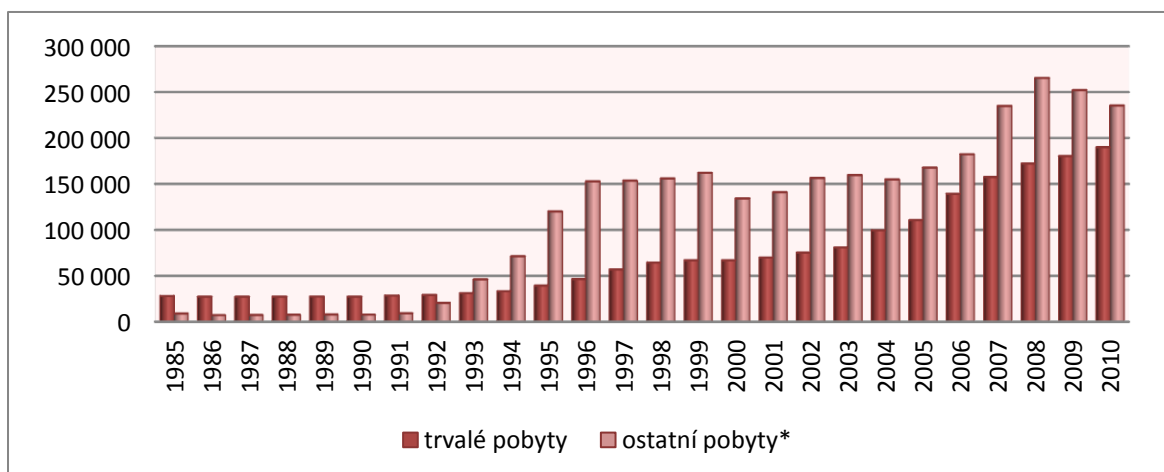
V souvislosti se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření kategorií pobytu, kromě pobytů trvalých a víz nad 90 dnů jsou rozlišovány také pobyty dlouhodobé (pobyty navazující na víza nad 90 dnů) a pobyty přechodné pro občany EU a jejich rodinné příslušníky.¹⁵⁵

Ke konci roku 2005 bylo na území ČR evidováno 278 312 cizinců, když zde pobývalo více jako 110 tisíc cizinců s trvalým pobytem.

Pokud vyhodnotíme vývoj uvedených posledních 20 let pobytu cizinců na území ČR, lze říci, že v roce 1986 jich zde pobývalo nejméně (34 803) a v roce 2005 se jejich počet zvýšil více jak osmkrát na 278 312. Česká republika měla před s sebou v tuto dobu ještě velký příliv dalších cizinců. Naposledy v roce 1992 na území ČR pobývalo více cizinců s trvalým pobytem, než s ostatními typy pobytů. Až do roku 2005 se počet trvalých pobytů zčtyřnásobil oproti cizincům s ostatními typy pobytu, jejichž počet vzrostl téměř osmnáctkrát.

¹⁵⁵ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 29.8.2011

Graf 1: Trvalé a ostatní pobyty cizinců na území ČR v letech 1985 - 2010

* v této kategorii je zahrnut do roku 2000 pobyt dlouhodobý, mezi roky 2000-2003 pobyt na víza nad 90 dní, od roku 2004 pobyt přechodný (občanů EU a jejich rodinných příslušníků), dlouhodobý pobyt a pobyt na víza nad 90 dnů (cizinců z třetích zemí).

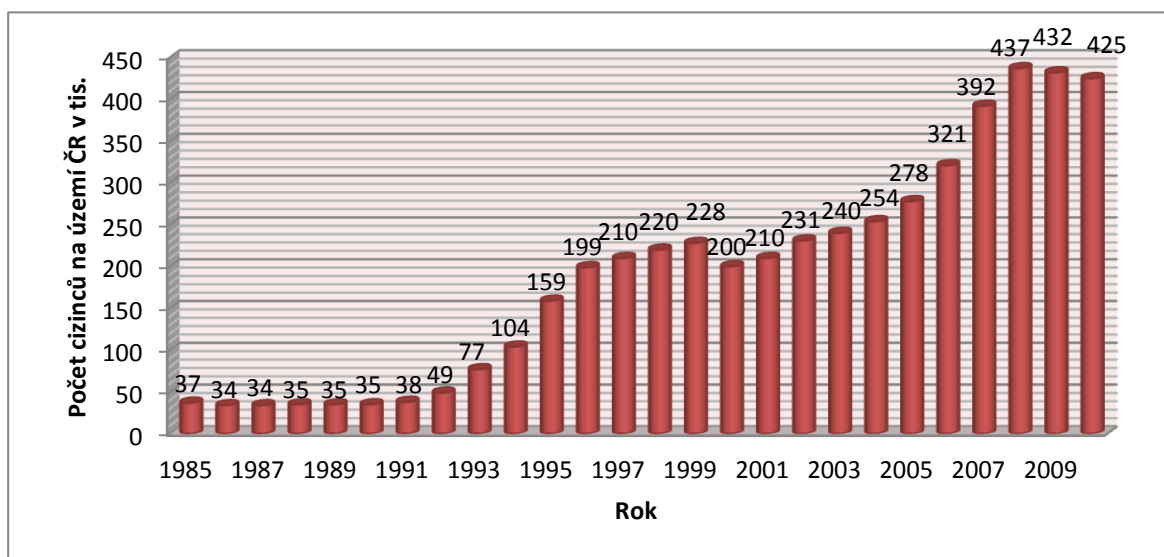
Zdroj: Český statistický úřad, *Trvale a dlouhodobě usazení cizinci v ČR; 1985-2009* (31.12.). [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/$File/c01r01.pdf) ze dne 29.8.2011

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/\\$File/c01t03.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/$File/c01t03.pdf) ze dne 29.8.2011

Graf 2: Celkem pobyty cizinců na území ČR v letech 1985 - 2010

Zdroj: Český statistický úřad, *Trvale a dlouhodobě usazení cizinci v ČR; 1985-2009* (31.12.). [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování grafu.

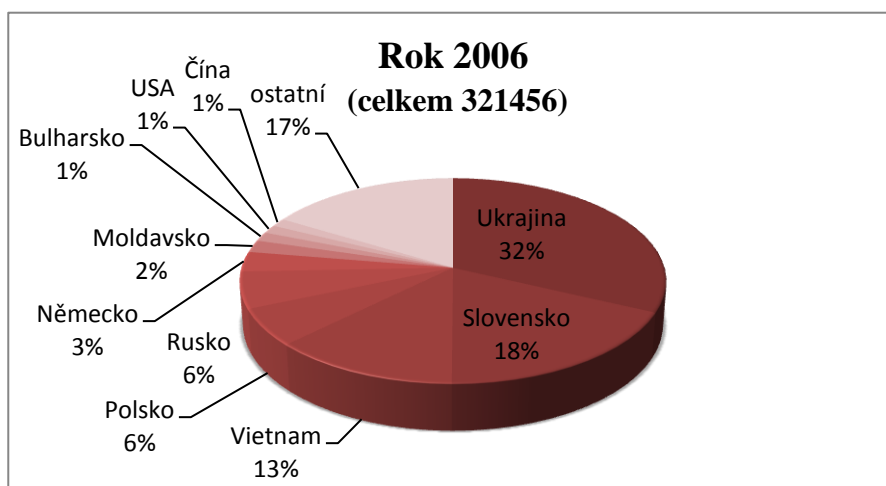
Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/$File/c01r01.pdf) ze dne 29.8.2011

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/\\$File/c01t03.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/$File/c01t03.pdf) ze dne 29.8.2011

K 31. 12. 2006 bylo na území ČR evidováno 321 456 cizinců. Z toho 139 185 cizinců s trvalým pobytem, 155 164 cizinců s pobytem dlouhodobým či přechodným (občanů EU a jejich rodinných příslušníků), 27 107 cizinců s vízem nad 90 dnů - a dále – 1 887 cizinců s platným azylem. (Celkový počet cizinců tedy - včetně cizinců s aktuálně platným azylem - činil 323 343 osob).¹⁵⁶

Složení cizinců z hlediska státního občanství se již od roku 1996 na prvních pěti místech nemění. V jednotlivých letech se pouze střídají na prvních dvou pozicích Slovensko a Ukrajina a na pozici třetí a čtvrté Vietnam a Polsko. K 31. 12. 2006 byli v ČR nejsilněji zastoupeni občané Ukrajiny (102 594 osob, 32 %) a Slovenska (58 384, 18 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (40 779 osob, 13 %), Polsko (18 894 osob, 6 %) a Rusko (18 564 osob, 6 %).¹⁵⁷

Graf 3: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2006

Zdroj: Český statistický úřad, *Nejčastějších 10 státních občanství cizinců v ČR v letech 1994-2009 (31.12.)*. [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 29.8.2011

K 31. 12. 2007 Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie MV ČR v České republice evidovalo 392 315 cizinců, z toho 158 018 cizinců s trvalým pobytem, 234 069 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů.¹⁵⁸

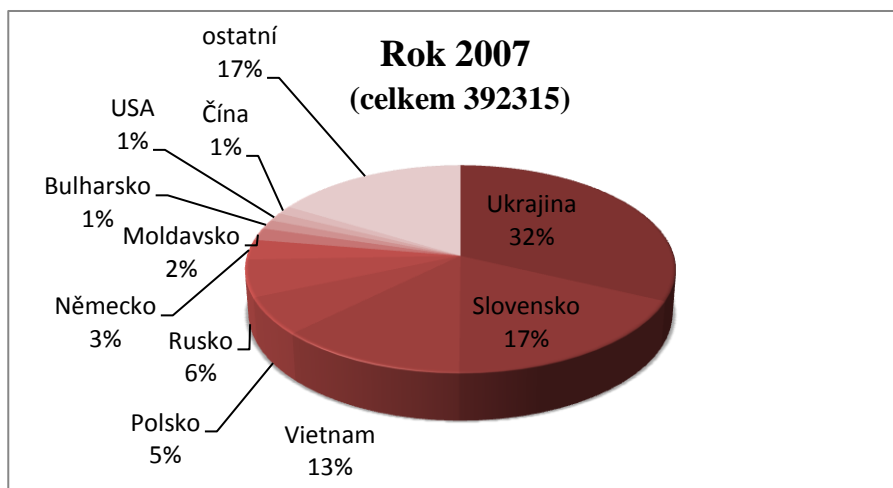
¹⁵⁶ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

¹⁵⁷ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

¹⁵⁸ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

K 31. 12. 2007 byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (126 526 osob, 32 %) a Slovenska (67 880, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (50 955 osob, 13 %), Rusko (23 303 osob, 6 %) a Polsko (20 607 osob, 5 %).¹⁵⁹

Graf 4: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2007

Zdroj: Český statistický úřad, *Počet cizinců v ČR - G12 Top 10 st. občanství v letech 1994 - 2009 (31.12.)* [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 29.8.2011

K 31. 12. 2008 Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR v České republice evidovalo 437 565 cizinců, z toho 172 927 cizinců s trvalým pobytem, 265 374 cizinců s některým z typů dlouhodobých pobytů nad 90 dnů.¹⁶⁰

K 31. 12. 2008 byli v ČR nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny (131 965 osob, 30 %) a Slovenska (76 034 osob, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (60 258 osob, 14 %), Rusko (27 178 osob 6 %) a Polsko (21 710 osob, 5 %).¹⁶¹

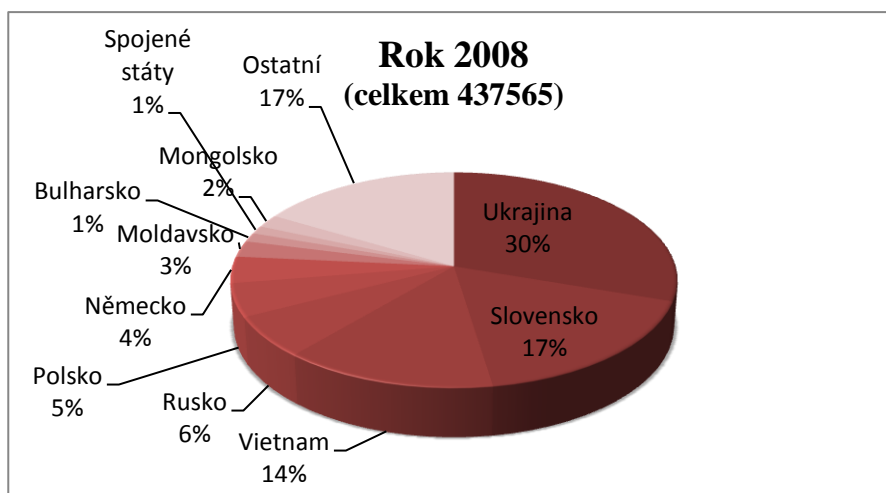
Zde je vhodné upozornit, že rok 2008 je v hodnocení aktuálního vývoje počtu cizinců v České republice rokem, kdy na území mělo povoleno pobyt rekordních 437 565 cizinců v celé historii. Od roku 1985 se jejich počet zvýšil téměř dvanáctkrát. Počínaje rokem 2009 počet cizinců s povoleným pobytem na území ČR mírně klesá.

¹⁵⁹ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

¹⁶⁰ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

¹⁶¹ ČSÚ, [online], http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

Graf 5: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2008

Zdroj: Český statistický úřad, *Počet cizinců v ČR - G12 Top 10 st. občanství v letech 1994 - 2009 (31.12.)* [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 29.8.2011

Aktuální stav k 31.12.2009

Počet legálně usazených cizinců (tj. s vízy nad 90 dní nebo s některým z typů povolení k pobytu, bez azylantů) přesáhl podle údajů Služby cizinecké policie ke konci roku 2009 hranici 430 tisíc stejně jako v loňském roce, z toho téměř 98 % pobývalo v České republice jeden rok a více. Podíl žen-cizinek dosáhl v roce 2009 zhruba 41 % z celkového počtu cizinců. Stejný podíl měly ženy i mezi cizinci žijícími na území ČR jeden rok a déle.¹⁶² Z tohoto celkového počtu 432 503 na území České republiky pobývalo více jak 137 tisíc občanů EU. Nejvíce občanů Slovenské republiky (73 446 tis.), dále Polské republiky a Německa.

Věková struktura cizinců vykazuje ve srovnání s věkovou strukturou majoritní populace určité odlišnosti, které lze vysvětlit hlavně ekonomickými motivy migrace cizinců do ČR (většina z nich přichází za výdělkem). Silně jsou zastoupeny především věkové kategorie mladšího produktivního věku (20 - 39 let) - v tomto věkovém rozmezí se ke konci roku 2009 nacházela více než polovina (52 %) všech legálně pobývajících cizinců

¹⁶² ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/\\$File/141410k1cj.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/$File/141410k1cj.pdf) ze dne 30.8.2011

v ČR. Naopak velmi nízké podíly v porovnání se strukturou populace ČR připadají na děti a osoby v post-produktivním věku.¹⁶³

Tabulka 1: Cizinci podle pohlaví a věku k 31.12.2009

Věk	Cizinci celkem	Muži	Ženy
Celkem	432 503	254 407	178 096
0-4	12 536	6 452	6 084
5-9	10 997	5 664	5 333
10-14	11 723	6 082	5 641
15-19	17 010	8 672	8 338
20-24	43 617	24 579	19 038
25-29	62 312	36 143	26 169
30-34	62 335	36 254	26 081
35-39	55 931	34 340	21 591
40-44	45 083	29 070	16 013
45-49	40 060	25 652	14 408
50-54	29 363	18 400	10 963
55-59	18 870	10 985	7 885
60-64	10 110	5 799	4 311
65-69	5 111	2 976	2 135
70-74	3 277	1 583	1 694
75-79	1 985	964	1 021
80-84	1 298	500	798
85-89	662	238	424
90-94	152	38	114
95+	71	16	55

Zdroj: Český statistický úřad, *Cizinci podle pohlaví a věku k 31. 12. 2009*. [cit. 2011-08-29]

Vlastní zpracování tabulky.

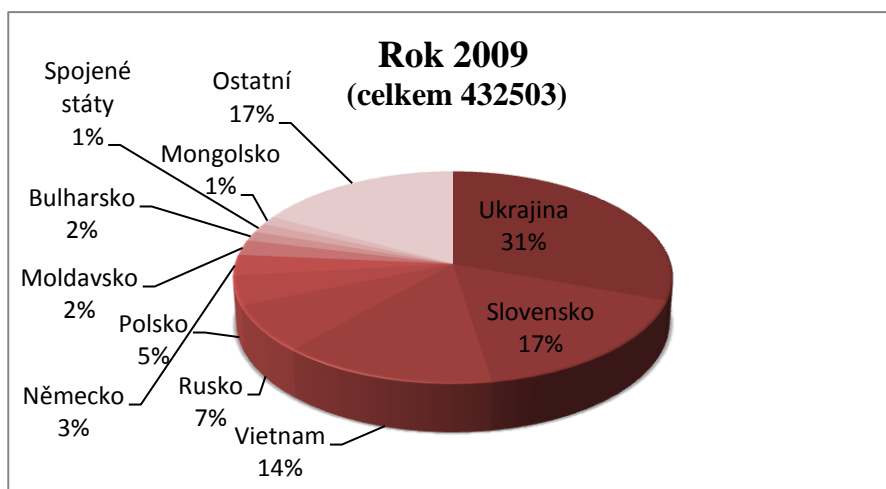
Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057479D/\\$File/c01a06.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057479D/$File/c01a06.pdf) ze dne 29.8.2011

Pořadí nejpočetnějších skupin cizinců podle státního občanství nevykazuje poslední dobou výraznější změny. Mezi cizinci dominují občané Ukrajiny, s více než 30 % ke konci roku 2009. Následují občané Slovenska (17 %), Vietnamu (14 %), Ruska (7 %) a Polska (5 %).¹⁶⁴

¹⁶³ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/\\$File/141410k1cj.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/$File/141410k1cj.pdf) ze dne 30.8.2011

¹⁶⁴ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/\\$File/141410k1cj.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/$File/141410k1cj.pdf) ze dne 30.8.2011

Graf 6: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2009

Zdroj: Český statistický úřad, *Počet cizinců v ČR - G12 Top 10 st. občanství v letech 1994 - 2009 (31.12.)* [cit. 2011-08-30]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 30.8.2011

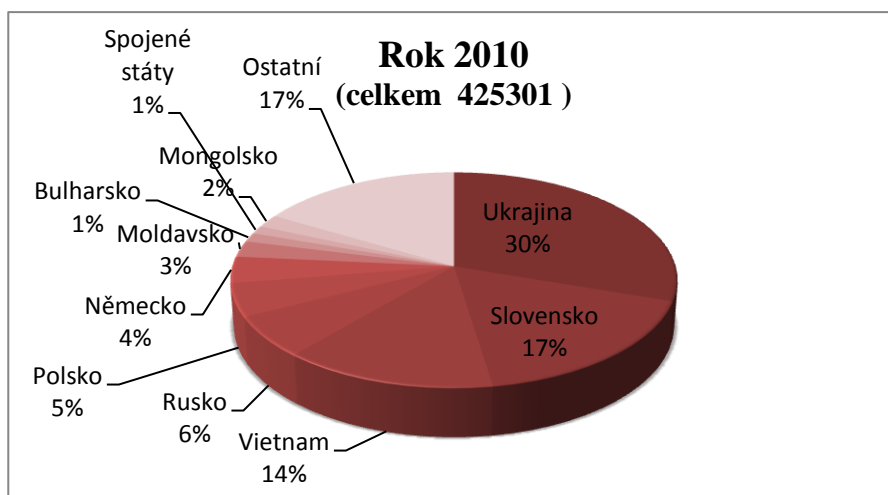
Z hlediska územního rozmístění patří mezi regiony s nejvyšší koncentrací cizinců Praha a Středočeský kraj, s odstupem následují kraje Jihomoravský a Ústecký. V rozmístění cizinců však existují patrné rozdíly podle státního občanství. Občané sousedních zemí se obecně soustřeďují v blízkosti hranic ČR s tím kterým státem. Občané Ukrajiny jsou významněji zastoupeni v Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji. Občané Vietnamu se ve vyšší míře usazují v Praze a česko-německém pohraničí. Atraktivními regiony pro občany Ruska jsou Praha, Středočeský a Karlovarský kraj.¹⁶⁵

K 31. 12. 2010 bylo na území ČR evidováno 426 301 cizinců. Z toho 189 962 cizinců s trvalým pobytem, 235 339 cizinců s pobytem dlouhodobým či přechodným (občanů EU a jejich rodinných příslušníků).

Složení cizinců z hlediska státního občanství se na prvních pěti místech od roku 1996 nemění. V jednotlivých letech se pouze střídají na prvních dvou pozicích Slovensko a Ukrajina a na ostatních pozicích Vietnam, Polsko a Rusko. K 31. 12. 2010 byli v ČR nejsilněji zastoupeni občané Ukrajiny (124 339 osob, 30 %) a Slovenska (71 780, 17 %). Dále následovala státní občanství: Vietnam (60 301 osob, 14 %), Polsko (18 242 osob, 5 %) a Rusko (31 941, 6 %).

¹⁶⁵ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/\\$File/141410k1cj.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/$File/141410k1cj.pdf) ze dne 30.8.2011

Graf 7: TOP 10 státních občanství cizinců na území ČR v roce 2010

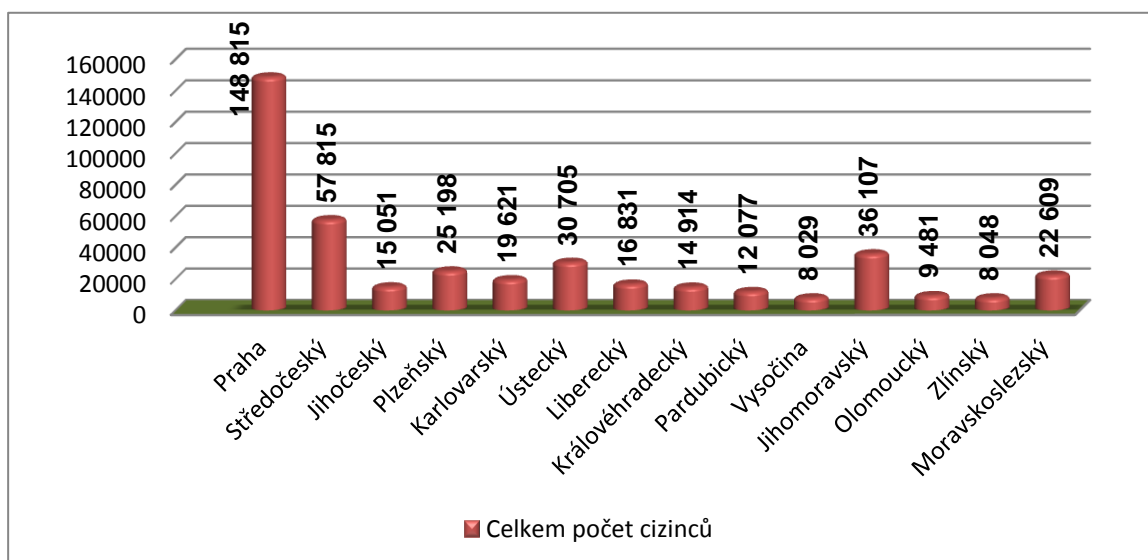
Zdroj: Český statistický úřad, *Počet cizinců v ČR - G12 Top 10 st. občanství v letech 1994 – 2009 (31. 12.)* [cit. 2011-08-30]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/\\$File/c01t03.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/$File/c01t03.pdf) ze dne 30.8.2011

Z hlediska územního rozmístění patří stále mezi regiony s nejvíce cizinci Praha a Středočeský kraj. Následuje kraj Jihomoravský, Ústecký, Plzeňský a Moravskoslezský s více jak dvaceti tisíci cizinců. Nejméně cizinců je v kraji Zlínském a Vysočina, kde žije osm tisíc cizinců.

Graf 8: Cizinci celkem podle kraje v ČR k 31. 12. 2010

Zdroj: Český statistický úřad, *Cizinci podle kraje, typu a okresu pobytu - k 31.12.2010.* [cit. 2011-08-30]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046957A/\\$File/c01t02.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046957A/$File/c01t02.pdf) ze dne 30.8.2011

8 Účelově uzavřená manželství – ekonomické ukazatele

8.1 Statistika – přechodné pobyty

Na území ČR dle Ředitelství služby cizinecké policie pobývalo 31. 12. 2010 celkem 235 339 cizinců s pobytem dlouhodobým či přechodným (občanů EU a jejich rodinných příslušníků). Do této kategorie patří vízum k pobytu nad 90 dnů, povolení k dlouhodobému pobytu, potvrzení o přechodném pobytu a povolení k přechodnému pobytu.

V následující tabulce je sledováno období od roku 2004, kdy bylo povolení k přechodnému pobytu povolováno Policií ČR do konce roku 2010. Od 01. 01. 2011 byla převedena problematika povolování přechodných pobytů do gesce Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky.

Tabulka 2: Povolení k přechodnému pobytu za období 2004 – 2010

Žádosti	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Celkem
Podáno žádostí	11370	20843	17049	12435	21763	19811	27657	130928
Povolených žádostí	10849	20073	16515	11779	19670	17915	22352	119153
Zamítnutých žádostí	482	677	351	510	1538	1264	1088	5910
- nepravdivé či neúplné údaje	27	69	16	26	31	23	11	203
- zneužití víza	12	6	2	6	32	101	60	219

Zdroj: vlastní zjištění učiněná od ŘSCP Praha ze dne 26.11.2011

Z tabulky je zřejmé, že v roce 2004 bylo podáno více jak 11 tisíc žádostí o povolení k přechodnému pobytu za účelem rodinným a téměř stejný počet byl povolen. Jen necelých 500 žádostí bylo zamítnuto. Následující rok se počet podaných žádostí téměř zdvojnásobil a s menším poklesem se počet žádostí stále pohybuje kolem 20 tisíc. V roce 2010 bylo podáno zatím těchto žádostí nejvíce. V poměru k podaným žádostem bylo tento rok i nejméně povolených žádostí za celé sledované období. Celkem od vstupu do EU bylo podáno celkem 130 928 žádostí o povolení k přechodnému pobytu. Povoleno bylo 81 % (119 153). Zamítnuty pouze 4 % (5 910) z celkového počtu podaných žádostí. Ukončován je v minimálních počtech případů. Většinou na vlastní žádost.

8.2 Účelově získané povolení k přechodnému pobytu

Důvodem pro zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu je, pokud se cizinec dopustil obcházení zákona č. 326/1999 Sb., s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.¹⁶⁶

Nejvíce problematickým místem v udělování přechodného pobytu je sloučení rodiny. Sňatek je uzavírán z účelových důvodů, neboť je prostředkem k získání oprávnění k pobytu na území ČR, území EU a Schengenského prostoru. Rizika jsou velmi malá, neboť prokázání účelovosti uzavření sňatku je velmi obtížné a velice snadno by se mohlo jednat o nepřiměřený dopad do soukromého a rodinného života cizince.

Důvodem pro zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu je, pokud se cizinec dopustil obcházení zákona č. 326/1999 Sb., s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství. V poslední době se jedná o sňatky uzavřené mezi občanem ČR a cizincem zejména z arabských států a Afriky. V praxi dochází k účelově uzavřeným sňatkům i opakovaně. Nejprve cizinec uzavře sňatek s občankou ČR a po určité době, po získání povolení k pobytu se rozvede a uzavírá nový sňatek. Tentokrát se ženou stejné státní příslušnosti. Toto je nejčastější praxe u státních příslušníků Číny a Vietnamu. Přičemž není pravidlem, že sňatek uzavře pouze na území, ale i mimo území a do ČR se tak dostane další cizinec.

Dalším příkladem z praxe je i opakované uzavření sňatku občankou ČR s cizincem mimo území. Ve většině případů jim jsou cestovní pasy ČR vydávány urychleně pro tyto účely. Odmítají nabídku zastupitelského úřadu k vyřízení registrace sňatku na Zvláštní matrice Brno s tím, že si toto zařídí po návratu do ČR. K registraci nedochází a občanky ČR se i nadále prokazují osobními doklady bez změny rodinného stavu. I v tomto případě se jedná o sňatek uzavřený za úplaty. Většinou občanka ČR pochází ze sociálně slabší vrstvy obyvatel. Důvodem je snaha o zlepšení finanční situace. Nejčastěji to jsou svobodné matky, osoby se zkušenostmi při porušování právních předpisů. Takto uzavřené sňatky nejsou náhodné, ale velice dobře organizované. V případě mužů - občanů ČR, se většinou jedná o jeden uzavřený sňatek mimo území ČR. Následná registrace sňatku

¹⁶⁶ § 87e odstavec 1 písmeno c) Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

na Zvláštní matrice v Brně umožní cizinci přicestovat na území ČR a získat povolení k přechodnému pobytu. Ve většině případů ihned opustit území ČR a jako rodinný příslušník občana EU se volně pohybovat po Schengenském prostoru¹⁶⁷.

Často uzavřené sňatky jsou i mezi občankami ČR a státními příslušníky Tunisu, Turecka a Egypta. Jedná se výhradně o záležitost žen, které odcestují na zahraniční dovolenou do těchto zemí. Zde jsou osloveny muži - cizinci, většinou o dvě i tři desetiletí mladšími. V těchto případech není za uzavřený sňatek poskytnuta úplata. Jedná se o účelové chování cizince s jediným cílem, a to získat povolení k přechodnému pobytu. Po získání tohoto povolení k pobytu cizinec přestává mít zájem o občanku ČR a i o uzavřené manželství. Pokud manželství s občanem Evropské unie před zahájením řízení o rozvodu nebo řízení o prohlášení manželství za neplatné trvalo alespoň 3 roky a v době trvání manželství měl rodinný příslušník občana Evropské unie na území povolen pobyt nejméně 1 rok, pak je takový pobyt téměř nezrušitelný, neboť vydané rozhodnutí musí být přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života rodinného příslušníka.

Účelové sňatky jsou v České republice organizovány a částka za legalizaci pobytu se pohybuje podle náročnosti a rychlosti vyřízení. Odměna pro občana České republiky se pohybuje od 10 tisíc Kč výše. Nejčastěji se jedná o částku kolem 30 tisíc Kč. V některých případech i nižší, záleží na sociální situaci vytypované osoby.

Novela zákona o pobytu cizinců účinná od 21. 12. 2007 podstatně omezila povolování trvalých pobytů, ale zároveň zvýšila poptávku po povolení k přechodnému pobytu a tím pádem zvýšení počtu účelově uzavřených sňatků. Trvalý pobyt byl do té doby povolován prakticky ihned po uzavření sňatku. Po novele zákona mohl rodinný příslušník občana EU/ČR získat trvalý pobyt až po 2 letech přechodného pobytu na území, přičemž nejméně 1 rok musí být v postavení rodinného příslušníka. Z toho důvodu se zvýšil počet žádostí o povolení k přechodnému pobytu.

Účelové chování cizinců lze rozdělit na účelově uzavřené sňatky, přihlášení občana ČR jako otce dítěte cizinky a přihlášení cizince k otcovství občana ČR. Sňatky lze uzavřít na území ČR i v zahraničí.

¹⁶⁷ Schengenský prostor je území států Schengenské dohody (Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko).

8.2.1 Účelově prohlášený souhlas s otcovstvím

Jedná se zejména o přihlášení cizince k otcovství občana ČR a přihlášení občana EU jako otce dítěte cizinky. Aby však mohl být cizinec uznán otcem dítěte, je nutné jeho uvedení v rodném listě. K přihlášení otcovství dochází ve většině případů dodatečně po narození dítěte, které do doby prohlášení souhlasu s otcovstvím, zde uvedeného otce nemá. Pokud tedy není uveden v rodném listě, tak k jeho zapsání postačí souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství, popřípadě rozhodnutí soudu o určení otcovství k dítěti¹⁶⁸. Jestliže dítě má v rodném listě již uvedeného otce, pak ke změně může dojít pouze na základě rozhodnutí soudu o popření otcovství¹⁶⁹.

K tomu, aby cizinec byl uznán otcem dítěte, tedy zapsán do rodného listu, není nutné povolení k pobytu na území ČR. K samotnému zápisu do knihy narození dítěte předloží jeden z rodičů souhlasné prohlášení rodičů o jménu, popřípadě jménech dítěte, souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství, popřípadě rozhodnutí soudu o určení otcovství k dítěti, rodný list matky a otce dítěte, pravomocný rozsudek o rozvodu manželství, je-li matka dítěte rozvedená, nebo úmrtní list manžela, je-li matka dítěte vdovělá, občanský průkaz, nebo cestovní doklad. Případně další doklady potřebné k zjištění, nebo ověření správnosti údajů, zapisovaných do knihy narození. Účelovým jednáním je zde zapsání nepravého otce dítěte do rodného listu. Otcovství je pouze předstírané a jediným cílem, je získat povolení k přechodnému pobytu. Matce dítěte je pak vyplacena finanční odměna za provedení požadovaného úkonu.

V případě, že se občan ČR přihlásí k otcovství dítěte cizinky z „třetí země“¹⁷⁰, pak takové dítě se stává občanem České republiky¹⁷¹. Cizinka, která je matkou dítěte, má na základě získaného občanství pro své dítě možnost žádat o povolení k přechodnému pobytu, neboť se stává rodinným příslušníkem občana EU. I v tomto případě je účelovým jednáním, po souhlasném prohlášení o určení otcovství, zapsání do rodného listu muže, který není biologickým otcem dítěte a má sloužit k jedinému cíli a to získání povolení k přechodnému pobytu na území ČR. Snaha o zajištění legalizace pobytu na území ČR či Schengenského prostoru.

¹⁶⁸ § 16 odstavec 3 Zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách

¹⁶⁹ § 52a - § 62a Zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁰ Jedná se nejčastěji o občanky Ukrajiny, Vietnamu, Číny a Mongolska.

¹⁷¹ Zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky

Získání občanství ČR pro dítě a povolení k přechodnému pobytu pro jeho matku, nemusí být však konečné. Cizinka může podat žalobu o popření otcovství a tento je následně rozhodnutím soudu zbaven otcovství. K dítěti se přihlásí jako další otec cizí státní příslušník. Může a nemusí být biologickým otcem dítěte. Dítě nabylo státní občanství ČR a i nadále po popření otcovství mu toto zůstává a není možné je zrušit. V této situaci není důležité, že ani jeden z rodičů není občanem ČR. Dítě se tedy stalo prostředkem, nositelem sloučení rodiny a na základě této skutečnosti získávají cizí státní příslušníci neoprávněně účelově povolení k přechodnému pobytu.

Riziko u účelového otcovství lze spatřovat především v tom, že u institutu souhlasného prohlášení rodičů na matrikách získává dítě české státní občanství, které již nelze odebrat, a tak se do budoucnosti může na toto dítě v rámci povolování pobytu navázat v podstatě libovolné množství cizinců v tzv. příbuzenské linii.¹⁷²

8.2.2 Účelově uzavřená manželství

V základní části této práce je podrobně uvedeno, kdo a za jakých podmínek může získat povolení k přechodnému pobytu. Je na místě připomenout, že rodinným příslušníkem občana EU může být manžel, rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie. Nejčastěji se jedná právě o manžela či manželku občana Evropské unie, o sňatek uzavřený s občanem ČR.

Sňatek uzavřen mimo území ČR

Pokud cizinec uzavře sňatek s občanem ČR/EU mimo území ČR, tak si tím legalizuje vstup, následně pobyt na území ČR a pohyb po Schengenském prostoru. Místem uzavření sňatku je většinou území státu, jehož je cizinec občanem. Na zastupitelském úřadě je pak provedena legalizace oddacího listu a získání krátkodobého víza. Nyní již nic nebrání cizinci vstoupit na území ČR a zde podat žádost o povolení k přechodnému pobytu.

¹⁷² PČR, [online], <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 31.1.2012

Žádost o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, vyřídí zastupitelský úřad ve lhůtě do 14 dnů ode dne podání žádosti.¹⁷³

Po vstupu na území ČR, před podáním žádosti o přechodný pobyt, by měl být sňatek uzavřený mimo území zaveden na Zvláštní matrice v Brně¹⁷⁴. Tato Zvláštní matrika vede mimo jiné matriční knihy narození, registrovaného partnerství a úmrtí všech občanů ČR, ke kterým došlo v cizině.

Sňatek uzavřen na území ČR

Pokud cizinec uzavře sňatek na území ČR, tak se jedná buď o cizince, který zde již pobývá na základě pobytového oprávnění nebo přicestoval na vízum k pobytu do 90 dnů na základě pozvání k pobytu cizince na území České republiky. V prvním případě se jedná o snahu si legalizovat již povolený pobyt na území ČR, neboť se jedná o jednodušší způsob, než stávající povolení k pobytu prodlužovat. Dalšími cizinci, kteří uzavírají sňatek s občanem ČR jsou žadatelé o mezinárodní ochranu. Tímto krokem se snaží zajistit si výhodu při rozhodování a hlavně pojistit si, že nebudou vráceni zpět do země původu. Neméně důležitou skupinou cizinců jsou i osoby s již vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění, kteří zde pobývají na výjezdní příkaz a cizinci, kteří zde pobývají neoprávněně a snaží se sňatkem svůj pobyt zlegalizovat. Všichni však mají jedno společné, snaží se využít uzavřeného sňatku s občanem České republiky. Odkazují se na Evropské úmluvy o lidských právech, která zajišťuje právo na rodinný život, neboť si jsou vědomi, že téma rodina je velice citlivé a Evropská unie rodinu staví nejvýše.

Následující grafy přibližují počty uzavřených sňatků cizinců za posledních 15 let, a to za období od roku 1995 až do roku 2009. Sňatky za rok 2010 nebyly dosud zdokumentovány. Uvedeny ve známost budou v roce 2012 Českým statistickým úřadem. Graf je dále upraven z pohledu uzavření sňatku, kdy cizinec je ženichem a cizinka nevěstou. Zcela evidentní je, že nejméně uzavřených sňatků je mezi dvěma cizinci. Za celé sledované období jich bylo pouze 1 403. Více uzavírají sňatek muži než ženy.

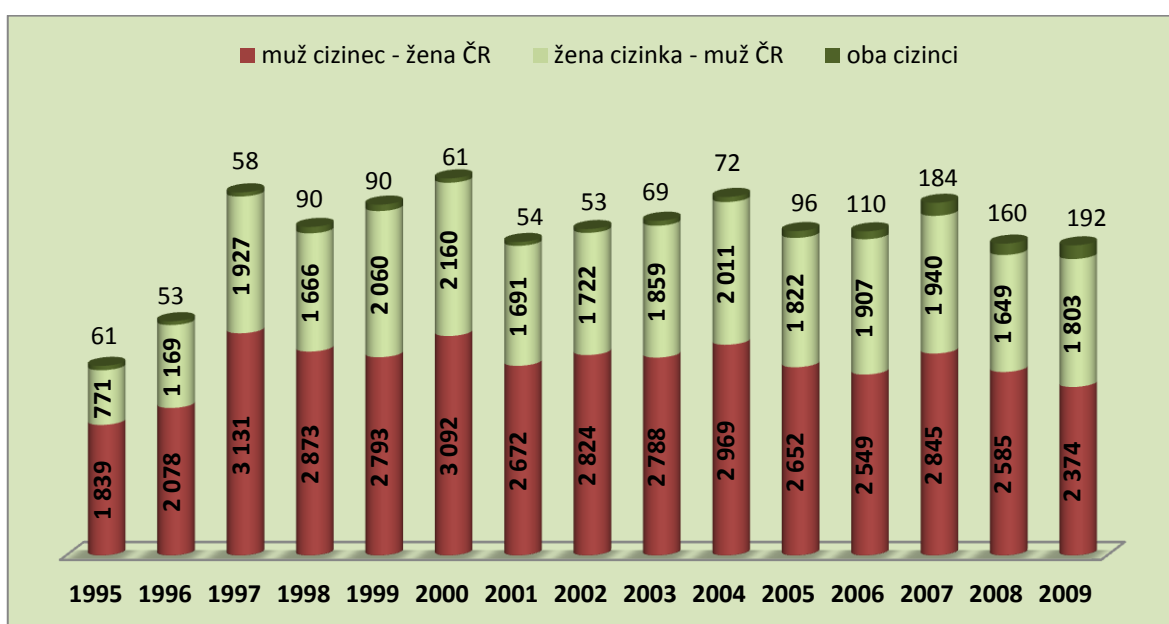
¹⁷³ § 170 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

¹⁷⁴ Statutární město Brno, Oddělení zvláštní matrika, městská část Brno-střed, Dominikánská 2, 601 69 Brno

Na území našeho státu za celé období bylo uzavřeno celkem 67 624 sňatků cizinců s občany České republiky. Z toho muži-cizinci uzavřeli 40 064 sňatků s občankou ČR a ženy-cizinky o téměř 14 tisíc sňatků méně, celkem 26 157.

Nejméně sňatků uzavřeli cizinci v roce 1995 a to 2 671, naopak nejvíce v roce 2000 a to celkem 5 313 tisíc. Uzavřené sňatky neklesly až do roku 2009 pod 4 tisíce za rok. Od roku 1997 to každý rok představuje téměř stejné procento (8,4 – 9,8) z celkového počtu uzavřených sňatků na území ČR.

Graf 9: Sňatky cizinců uzavřené na území ČR celkem za období 1995-2009

Zdroj: Český statistický úřad, *Sňatky cizinců v ČR podle vybraných státních občanství – vývoj v letech 1995-2009*. [cit. 2011-08-26]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 26.8.2011

Sňatků nejvíce uzavřeli občané Ukrajiny, a to více jak 10 tisíc za celé období roku 1995-2009. Z občanů „třetí země“ je následuje Vietnam s více jak 4 tisíci uzavřených sňatků, a doplňuje je se 3 tisíci Rusko.

Následující tabulky dokumentují počty sňatků cizinců z třetích zemí uzavřených s občany ČR, na území tohoto státu za období roku 1995 - 2009, dle občanství nevěsty – cizinky a ženicha – cizince.

Tabulka 3: Uzavřené sňatky dle občanství nevěsty-cizinky celkem za období roku 1995 - 2009

Žena cizinka - muž občan České republiky

ROK		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1.	Ukrajina	167	353	686	623	860	928	538	488	559	579	503	444	432	305	433
2.	Rusko	96	132	214	159	174	192	139	116	127	134	123	109	125	93	111
3.	Vietnam	20	97	185	48	32	83	187	191	114	271	109	144	101	22	30
4.	Spojené státy	10	19	19	17	28	25	21	29	29	32	26	28	18	21	18
5.	Čína	1	7	8	5	6	6	5	8	8	10	13	14	21	7	15
6.	Japonsko	2	0	2	2	7	4	6	6	13	9	14	17	21	12	19

Zdroj: Český statistický úřad, *Sňatky cizinců v ČR podle vybraných státních občanství – vývoj v letech 1995-2009*. [cit. 2011-11-27]

Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 27.11.2011

Tabulka 4: Uzavřené sňatky dle občanství ženicha-cizince celkem za období roku 1995 - 2009

Muž cizinec - žena občanka České republiky

ROK		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1.	Vietnam	51	198	334	92	61	123	204	322	163	493	206	97	57	16	14
2.	Ukrajina	57	92	189	199	223	278	162	170	188	211	177	142	129	89	98
3.	Spojené státy	77	82	102	122	132	152	136	160	170	175	155	130	147	127	107
4.	Rusko	69	93	146	107	109	97	89	66	65	78	67	38	60	16	23
5.	Alžírsko	12	22	27	20	29	49	39	31	35	36	56	67	29	13	23
6.	Nigérie	4	4	12	11	7	6	4	13	21	23	39	60	103	55	53

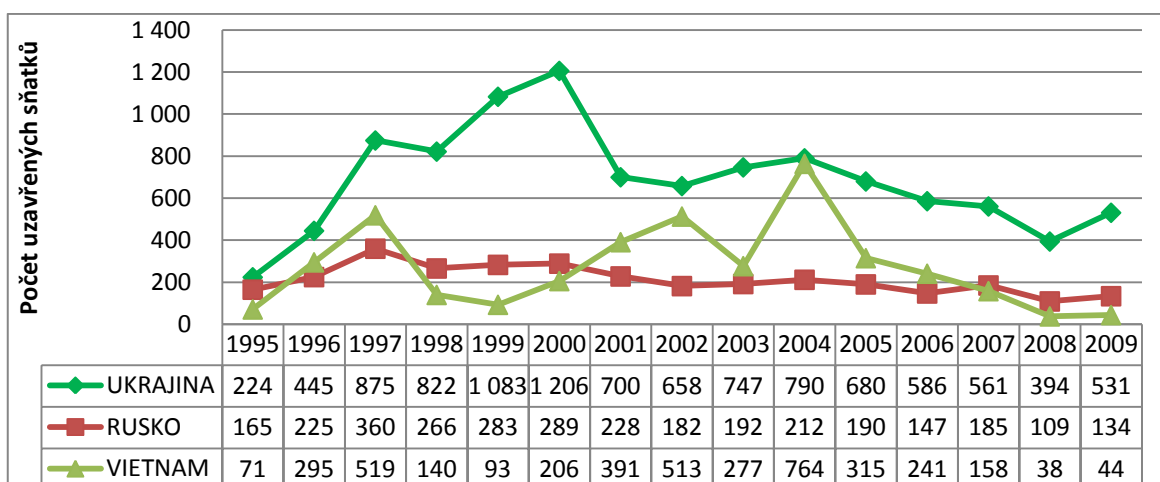
Zdroj: Český statistický úřad, *Sňatky cizinců v ČR podle vybraných státních občanství – vývoj v letech 1995-2009*. [cit. 2011-11-27]

Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 27.11.2011

Na území České republiky nejvíce uzavřely sňatek občanky Ukrajiny a to téměř 8 tisíc žen, a 2,5 tisíce mužů z Ukrajiny a Vietnamu za celé období roku 1995-2009. Nejvíce sňatků po vstupu do EU, tedy po 1. 5. 2004, uzavřeli státní příslušníci Ukrajiny a Vietnamu bez ohledu na pohlaví. Důvodem byla možnost, stát se rodinným příslušníkem občana EU.

Graf 10: Uzavřené sňatky občanů Ukrajiny, Ruska a Vietnamu celkem v období roku 1995-2009

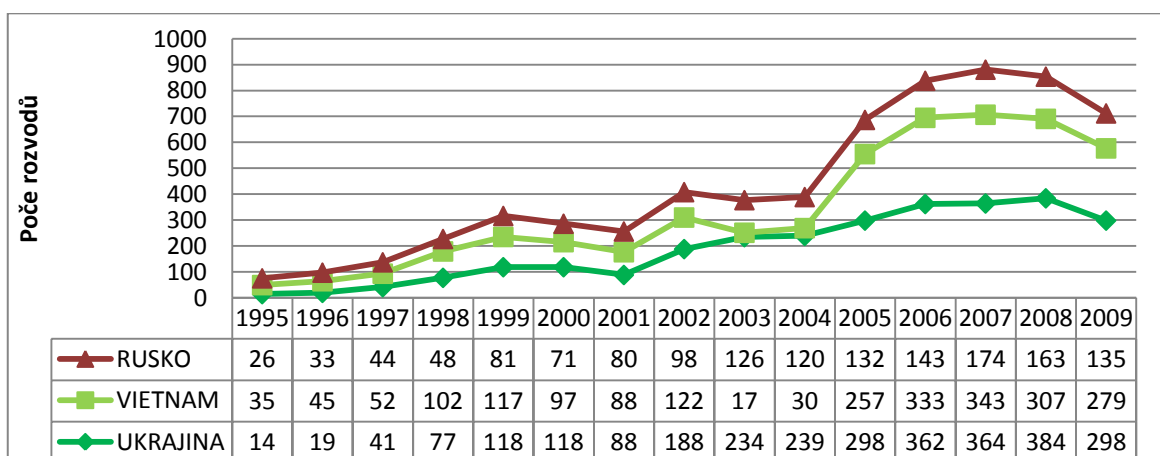
Zdroj: Český statistický úřad, *Sňatky cizinců v ČR podle vybraných státních občanství – vývoj v letech 1995-2009*. [cit. 2011-08-26]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 26.8.2011

Nejvíce se pak rozváděli občané stejných zemí ve stejném pořadí jako při uzavírání sňatků. Za celé období od roku 1995 do roku 2009 se rozvedlo na území České republiky celkem 2 889 občanů Ukrajiny, 2 574 občanů Vietnamu a 1 474 občanů Ruska. Nejvíce se pak rozváděli ženy z Ukrajiny (1 985 rozvodů) a muži z Vietnamu (1 826 rozvodů).

Graf 11: Rozvody občanů Ukrajiny, Ruska a Vietnamu celkem za období roku 1995-2009

Zdroj: Český statistický úřad, *Rozvody cizinců v ČR podle vybraných státních občanství – vývoj v letech 1995-2009*. [cit. 2011-11-28]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5A002FD8F1/\\$File/c01dR04.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5A002FD8F1/$File/c01dR04.pdf) ze dne 28.11.2011

Z těchto dat je zřejmé, že z počtu uzavřených sňatků za celé sledované období bylo rozvedeno v případě občanů Ukrajiny 28 % manželství, občanů Vietnamu 63 % a občanů Ruska 46 %, bez ohledu na to zda sňatek uzavřel cizinec či cizinka.

8.3 Napomáhání k nelegální migraci

Opatřením, které má pomoci v potírání neoprávněné migrace do ČR, byla novelizace trestního zákona¹⁷⁵, ke které došlo v polovině roku 2007. Orgány činné v trestním řízení získaly možnost trestně stíhat osobu, která pomáhá jiné osobě k neoprávněnému pobytu na území ČR s cílem získat majetkový nebo jiný prospěch¹⁷⁶. Tedy osobu, která napomáhala k neoprávněnému pobytu na území ČR i právě formou účelově uzavřených sňatků nebo souhlasného prohlášení otcovství občanů ČR/EU.

Nový trestní zákoník¹⁷⁷ nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2010 a současně byl zrušen trestní zákon. Nově je tedy napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky uvedeno pod § 341¹⁷⁸. Postupně od roku 2007 byly zjištěny desítky takových případů. Dle údajů Českého statistického úřadu bylo v roce 2009 odsouzeno celkem 17 osob, z toho 15 občanů ČR a 2 cizinci. O rok později bylo odsouzeno 33 osob, ale pouze 1 cizinec. Jedná se tedy o velmi malé procento z celkového počtu případů.

Prokázání účelového jednání je velmi obtížné, neboť původní otcové, občané ČR, se někdy nedostavují na základě předvolání k sepsání protokolu účastníka správního řízení

¹⁷⁵ Zákon č. 178/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁶ § 171d zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁸ (1) Kdo v úmyslu získat neoprávněný majetkový nebo jiný prospěch pomáhá jinému k neoprávněnému pobytu na území České republiky, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, jestliže

- a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,
- b) spáchá takový čin jako člen organizované skupiny,
- c) spáchá takový čin opětovně, nebo
- d) spáchá takový čin v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, propadnutím majetku nebo peněžitém trestem bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo
- b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo
- b) spáchá-li takový čin jako voják za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

nebo pokud se dostaví, tak neuvedou, že by se za úplatu nechali vepsat do rodných listů, nebo po poradě se svým právním zástupcem na položené otázky neodpovídají, aby se nevystavovali případnému trestnímu stíhání za napomáhání k získání pobytového statutu rodinného příslušníka občana ČR.¹⁷⁹

V roce 2010 evidovali pracovníci skupin dokumentace jednotlivých Oblastních Ředitelství služby cizinecké policie celkem 140 osob, které napomáhaly k nelegální migraci (např. forma umožnění překročení státní hranice, účelové otcovství, fiktivní sňatek aj.).¹⁸⁰

Tabulka 5: Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení státních hranic

ROK	2008	2009	2010
CELKEM OSOB*	77	197	140
FIKTIVNÍ SŇATEK	20	35	42
ÚČELOVÉ OTCOVSTVÍ	23	32	14
NELEGÁLNÍ PŘEKROČENÍ STÁTNÍCH HRANIC	20	90	13
JINÉ UMOŽNĚNÍ NELEGÁLNÍHO POBYTU	14	40	69

* osoby evidované skupinami šetření trestné činnosti a dokumentace OblŘSCP

Zdroj: Policie České republiky, Služba cizinecké policie, *Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic - porovnání roku 2009/2010, Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic - porovnání roku 2008/2009*. [cit. 2012-01-30]

Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 30.1.2012

Vzhledem k tomu, že ČR je začleněna do Schengenského prostoru, nedochází často k přímému záchytu převáděných osob a jejich převaděčů, tak jako před rokem 2008. Nyní se oblast „převaděčství“ spíše přesouvá k napomáhání k nelegálnímu pobytu na území ČR (formou účelového sňatku, institutu souhlasného prohlášení rodičů, obstarávání padělků různých potvrzení nutných k pobytu atd.), ale nadále jsou zjišťovány i případy napomáhání k cestě migrantů do západoevropských zemí.¹⁸¹

Mezi „převaděči“ byli nejvíce zastoupeni občané České republiky (106 osob, tj. 75,7 %), což koresponduje s formou napomáhání „účelové otcovství“, „fiktivní sňatek“ a další způsoby napomáhání k nelegálnímu pobytu. S velkým odstupem

¹⁷⁹ PČR, [online], <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 31.1.2012

¹⁸⁰ PČR, [online], <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 31.1.2012

¹⁸¹ PČR, [online], <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 30.1.2012

následovali občané Ukrajiny (14 osob, tj. 10,0 %). Nejvyšší meziroční nárůst je evidován u občanů České republiky (+18 osob, tj. +20,5 %), oproti tomu největší pokles je vykázan u občanů Vietnamu (2 osoby, -21 osob, tj. -91,3 %).¹⁸²

8.4 Ekonomické ukazatele

8.4.1 Ekonomická aktivita cizinců – zaměstnání a podnikání

Údaje o zaměstnanosti cizinců na území České republiky vycházejí z evidence Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV ČR) o vydaných platných povoleních k zaměstnání cizinců, vydaných zelených karet cizincům, a počtu informací o nástupu občanů EU/EHP a Švýcarska a cizinců z tzv. třetích zemí, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, ani zelenou kartu, k výkonu práce, registrovaných úřady práce a z evidence o cizincích s živnostenským oprávněním Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (MPO ČR).¹⁸³

Na počátku sledovaného období, tj. od roku 1997 do roku 1999, počet ekonomicky aktivních cizinců v ČR prudce poklesl, a to z téměř 195 000 na 151 000 ekonomicky aktivních cizinců. Pokles o více než 40 tisíc osob se týkal jak cizinců s živnostenským oprávněním, jejichž počet se rapidně snížil v prvních dvou letech, tj. mezi rokem 1997 a 1998 (pokles téměř o 20 000 osob), zároveň klesly i počty cizinců v postavení zaměstnanců, tj. cizinců evidovaných úřady práce, a to o 37 000 těchto osob (mezi rokem 1997 a 1999). Roky 2000 až 2003 se vyznačovaly značnou stabilitou počtů ekonomicky aktivních cizinců - v ČR bylo v těchto letech evidováno mezi 160 až 170 tisíci těchto osob. Mezi roky 2004 a 2005 pak došlo ke značnému nárůstu těchto osob, a to o více než 45 tisíc.¹⁸⁴

V následujících letech 2006 – 2008 zaměstnanost rostla stále stejným tempem až na celkem 361 709 ekonomicky aktivních cizinců. Úřady práce bylo evidováno více jak

¹⁸² PČR, [online], <http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 30.1.2012

¹⁸³ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/\\$File/141411_k3CJ.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/$File/141411_k3CJ.pdf) ze dne 31.1.2012

¹⁸⁴ ČSÚ, [online], http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 3.2.2012

74 % zaměstnaných cizinců a toto procento se stále zvyšovalo až na 79 %. Současně s tím, klesal podíl cizinců s platným živnostenským oprávněním, i když počet se nepatrně zvýšil.

Celková zaměstnanost cizinců k 31. 12. 2007 činila 309 027 osob. 240 242 (78 %) těchto cizinců bylo evidováno úřady práce. Mezi tyto cizince jsou řazeni cizinci v postavení zaměstnanců a nově podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti rovněž cizinci, kteří pracovali jako společníci obchodních společností, členové družstev či jako členové statutárních orgánů obchodních společností a družstev, a přitom se kromě účasti na řízení společnosti věnovali plnění tzv. běžných úkolů. Zbylých 68 785 cizinců (tj. 22 % všech zaměstnaných cizinců) mělo platné živnostenské oprávnění.¹⁸⁵

V roce 2009 byl zaznamenán rapidní pokles cizinců evidovaných úřady práce, a to o více jak 50 tisíc. Oproti tomu vzrostl počet osob s platným živnostenským oprávněním. Většinou se jednalo o osoby, které přestaly být zaměstnanci a nově požádaly o živnostenské oprávnění. Následující rok pokračovala zaměstnanost cizinců v poklesu, ale představovalo to úbytek pouze 8 tisíc osob. Cizinců s platným živnostenským oprávněním nepatrně přibýlo.

Největší skupinu ekonomicky aktivních cizinců představovali v roce 2010 stejně jako v roce předchozím občané Slovenska (111 408 osob, tzn. 36,4 % všech ekonomicky aktivních cizinců). Druhá největší skupina zahrnovala občany Ukrajiny (71 878, 23,5 %). Pomyslnou třetí příčku, i když s výraznějším odstupem, obsadili občané Vietnamu (36 296, 11,9 %).¹⁸⁶

Tabulka 6: Zaměstnanost cizinců na území ČR celkem za období 2000-2010

ROK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkem	164987	167652	161711	168031	173203	218982	250797	309027	361709	318462	306350

Zdroj: Český statistický úřad, *Zaměstnanost cizinců podle postavení v zaměstnání v letech 1997-2010 (31.12.)*. [cit. 2012-02-03]

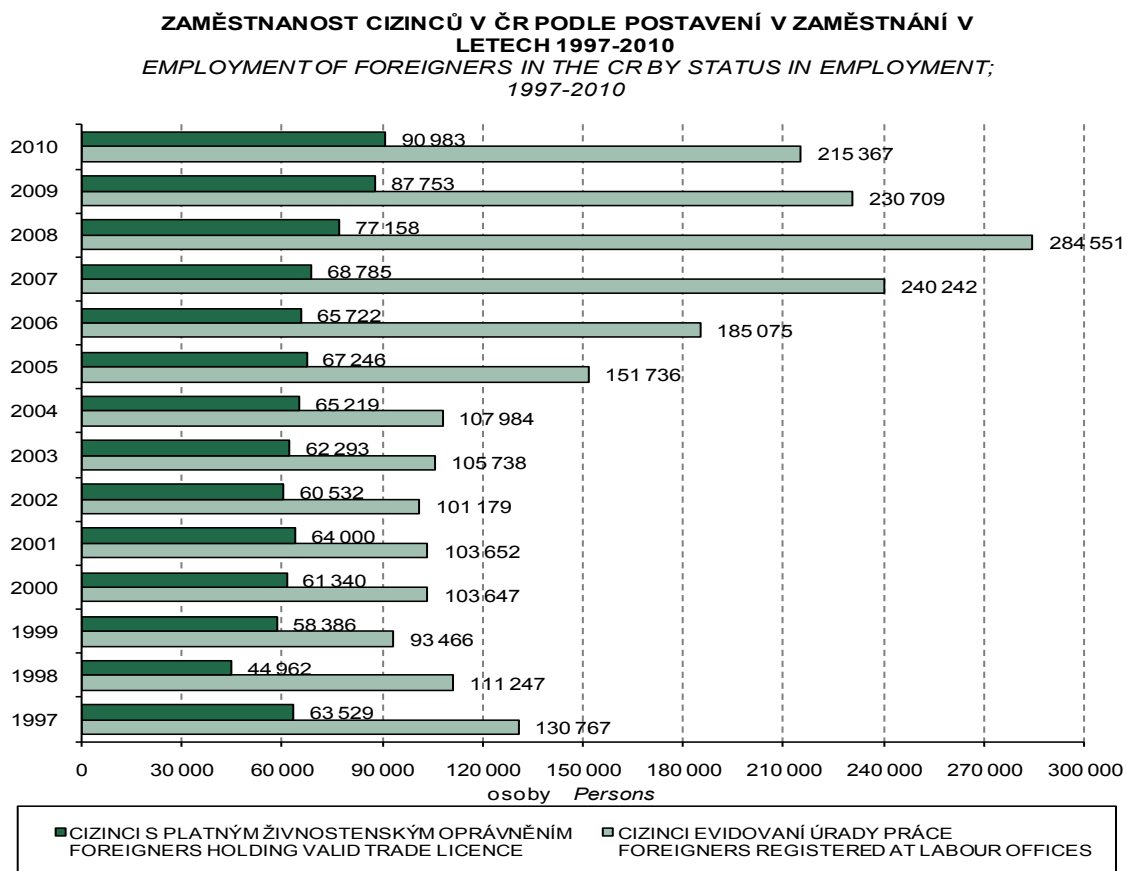
Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: [http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E00227C67/\\$File/c05r01.pdf](http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E00227C67/$File/c05r01.pdf) ze dne 3.2.2012

¹⁸⁵ ČSÚ, [online], http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 3.2.2012

¹⁸⁶ ČSÚ, [online], http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 3.2.2012

Graf 12: Zaměstnanost cizinců v ČR podle postavení v zaměstnání v letech 1997 - 2010

Zdroj: Český statistický úřad, *Zaměstnanost cizinců v ČR podle postavení v zaměstnání v letech 1997-2010*. [cit. 2012-01-31]

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/tab/660026E7FA> ze dne 31.1.2012

Zaměstnání

Při zaměstnávání cizinců tuzemským zaměstnavatelem v ČR se pracovněprávní vztahy mezi cizincem a zaměstnavatelem řídí především zákoníkem práce a předpisy souvisejícími obdobně, jak je tomu i u zaměstnanců – občanů ČR. Zákoník práce však v těchto případech umožňuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem upravit odchylně podle právních předpisů o mezinárodním právu soukromém. Podmínky zaměstnávání jsou stanoveny dále zákonem o zaměstnanosti, podle kterého cizinci mohou být zaměstnáni na území ČR za předpokladu, že budoucí zaměstnavatel obdržel povolení získávat zaměstnance

ze zahraničí a cizincům bylo uděleno individuální povolení k zaměstnání, pokud jsou tato povolení podle zákona o zaměstnanosti potřebná, a povolení k pobytu.¹⁸⁷

Vstupem České republiky do Evropské unie dne 1. 5. 2004 se podmínky zaměstnávání zahraničních občanů na území ČR zásadně změnily. Od tohoto data občané EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci již nejsou z hlediska zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, považováni za cizince a v souladu s tímto zákonem mají stejné právní postavení jako občané České republiky, tzn., že mají v ČR volný přístup na trh práce. Ke státům EU patří Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie. Ke státům EHP vedle států EU patří Norsko, Lichtenštejnsko a Island.¹⁸⁸

Ostatní cizinci, kteří nejsou občany EU/EHP a Švýcarska ani jejich rodinnými příslušníky, mohou vykonávat práci a území ČR za podmínky, že obdrželi povolení k zaměstnání a povolení k pobytu, pokud zákon o zaměstnanosti nestanovuje jinak.¹⁸⁹

Rodinní příslušníci občana České republiky, kteří nejsou státními příslušníky České republiky ani jiného členského státu Evropské unie, mají v právních vztazích upravených zákonem o zaměstnanosti¹⁹⁰ stejné právní postavení jako občan České republiky. Nemusí mít tedy k výkonu zaměstnání vydané povolení úřadem práce. Rodinnému příslušníkovi občana EU stačí pouze uzavřená pracovní smlouva. Zaměstnavatel je pak povinen nejpozději v den nástupu k výkonu práce tuto skutečnost oznámit příslušnému úřadu práce a tento rodinného příslušníka občana EU zavede do své evidence. Rovněž zaměstnavatel je povinen vést jej ve své evidenci.

Na konci roku 2009 bylo evidováno celkem 91 394 cizinců ze třetích zemí, kteří v České republice působili jako zaměstnanci¹⁹¹. Ve srovnání s rokem 2008 se počet zahraničních pracovníků ze třetích zemí v důsledku hospodářské krize snížil o 22,3 %,

¹⁸⁷ Portál veřejné správy ČR, [online], http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1265 ze dne 30.1.2012

¹⁸⁸ Portál veřejné správy ČR, [online], http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1265 ze dne 30.1.2012

¹⁸⁹ ČSÚ, [online], http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-souvisejici_legislativa ze dne 3.2.2012

¹⁹⁰ § 3 odstavec 3 Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹¹ Zahnutí cizinci z třetích zemí v postavení zaměstnanců a rovněž s postavením společníků a členů orgánů obchodních společností a družstev, pokud plní běžné úkoly pro společnost nebo družstvo.

nicméně do té doby narůstal poměrně rapidním tempem. Většina zahraničních pracovníků (57 360 osob, tj. 62,7 %) byla k 31. prosinci 2009 zaměstnána na pozicích, které nevyžadují žádnou či jen minimální kvalifikaci¹⁹². Na pozicích s potřebou vysoké kvalifikace¹⁹³ bylo zaměstnáno celkem 11 479 cizinců ze třetích zemí (12,6 %).¹⁹⁴

Dle odvětví a typu zaměstnání jsou cizinci ze třetích zemí nejvíce zaměstnáni v oblasti stavebnictví (31 879, tj. 34,9 %) a zpracovatelského průmyslu (20 193, tj. 22,1 %). Dále následuje oblast nemovitostí, vědy a výzkumu, technické a administrativní profese (15 032). Další ekonomické činnosti nedosahují v zastoupení podílu více než 10 %.¹⁹⁵

Převážnou část občanů zemí EU (27) evidovaných na úřadech práce (celkem 143,9 tis.) představují občané Slovenska (ke konci roku 2010 celkem 100,7 tis. o 2,5 tis. více než ke konci roku 2009). Z ostatních členských zemí EU vykazuje vyšší počet pracujících zatím pouze Polsko (19,0 tis., meziroční pokles 1,2 tis.), Bulharsko (5,7 tis., meziroční nárůst 1,1 tis.), Rumunsko (4,8 tis., tj. o 1,0 tis. více než ke konci roku 2009) a hranici 2 tis. osob překročilo i Německo a Spojené království. Obecně častěji se jedná o muže (67 % pracujících ze zemí EU).¹⁹⁶

Pokud jde o občany ostatních zemí, jednoznačně dominují státní příslušníci Ukrajiny (42,1 tis. osob), jejich počet se však i nadále snižuje, proti roku 2009 došlo ke snížení o 15,3 tis. Ke konci roku 2010 byl oproti roku 2009 zaznamenán větší úbytek i počtu občanů Vietnamu (o 0,5 tis.), Mongolska (o 0,6 tis.), Moldavska (o 2,2 tis.) a Uzbekistánu (o 1,0 tis.). Výjimkou byl meziroční nárůst počtu občanů Chorvatska a Thajska (o 0,1 tis.). I v této skupině převažují muži (61 % pracujících z ostatních zemí).¹⁹⁷

¹⁹² Kategorie KZAM 9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (48 751), KZAM 8 - obsluha strojů a zařízení (8 609).

¹⁹³ Kategorie KZAM 1 - zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci; KZAM 2 - vědečtí a odborní duševní pracovníci; KZAM 3 - techničtí, zdravotní a pedagogičtí pracovníci.

¹⁹⁴ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 01.2.2012

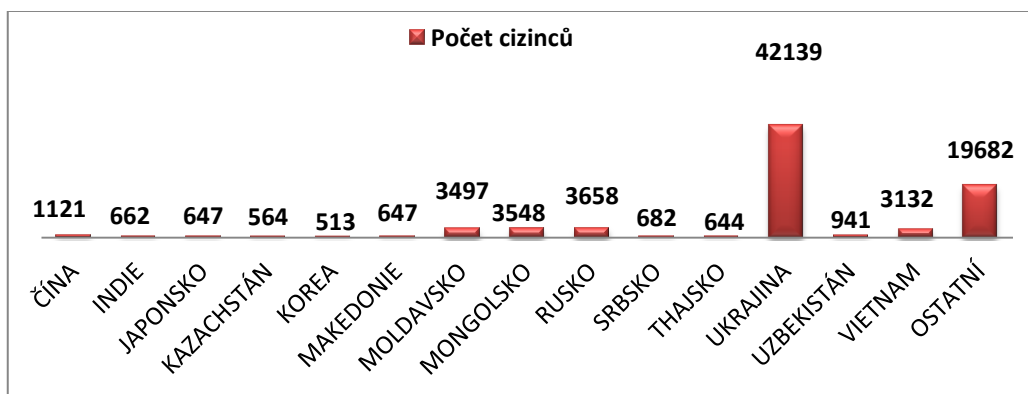
¹⁹⁵ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 01.2.2012

¹⁹⁶ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/\\$File/141411_k3CJ.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/$File/141411_k3CJ.pdf) ze dne 31.1.2012

¹⁹⁷ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/\\$File/141411_k3CJ.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/$File/141411_k3CJ.pdf) ze dne 31.1.2012

Úřady práce bylo evidováno ke konci roku 2010 celkem 82 077 cizinců z ostatních zemí (mimo EU). V grafu jsou znázorněny počty cizinců z těchto zemí, kterých zde bylo zaměstnáno více jak 500. Nejméně zaměstnaných bylo z Etiopie (17 osob), Černé Hory (25 osob), Beninu (20 osob), Bolívie (24 osob) a Tchaj-wanu (22 osob).

Graf 13: Cizinci zemí evidovaní Úřady práce na území ČR v roce 2010

Zdroj: Český statistický úřad, *Cizinci evidovaní úřady práce podle zemí; 1998-2011 (stav k 31. 12.)* – CELKEM. [cit. 2012-03-18]

Vlastní zpracování grafu.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/420044125A/\\$File/c05s85t.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/420044125A/$File/c05s85t.pdf) ze dne 18.3.2012

Míra registrované nezaměstnanosti v České republice ke konci roku 2010 činila 9,6 %, přičemž u žen byla vyšší a dosáhla 10,7 %, u mužů představovala 8,8 %.¹⁹⁸

Podnikání

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění, je základním veřejnoprávním předpisem, upravujícím základní vztahy podnikatelů a státu a upravujícím základní podmínky podnikání pro převážnou většinu podnikatelských aktivit právnických i fyzických osob. Dne 1. 9. 2008 nabyla účinnosti novela živnostenského zákona provedená zákonem č. 254/2008 Sb., kterou se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.¹⁹⁹

Fyzická osoba s bydlištěm mimo území České republiky ("zahraniční fyzická osoba") může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek

¹⁹⁸ Portál veřejné správy ČR, [online], http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2010_portal.pdf ze dne 1.2.2012

¹⁹⁹ Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1648> ze dne 30.1.2012

a ve stejném rozsahu jako česká osoba, pokud ze živnostenského zákona nebo zvláštního zákona nevyplývá něco jiného.²⁰⁰

Počet cizinců z členských zemí EU s platným živnostenským oprávněním soustavně rostl a v letech 2004 a 2005 v České republice podnikalo více než 14 tis. osob. V roce 2006 došlo k poklesu počtu cizinců podnikatelů. Tento pokles nebyl nijak veliký a lze ho odůvodnit tím, že došlo k plánovanému přesunu dat ze stávajících lokálních evidencí podnikatelů do nového centrálního informačního systému, což mimo jiné znamenalo i vyřazení duplicitních údajů zanesených do systému jednotlivých lokálních evidencí.

V roce 2007 však již počet občanů EU s živnostenským oprávněním přesáhl úroveň roku 2005 a zřetelný nárůst se projevil v roce 2008, 2009 i 2010. Většina z cizinců jsou státní příslušníci Slovenska (10,7 tis.), méně pak polští (1,6 tis.) a němečtí občané (zhruba 1,5 tis. osob). Podíl cizinců s ŽO ze zemí EU představuje jen zhruba jednu pětinu všech cizinců s živnostenským oprávněním. Celkový počet podnikatelů s živnostenským oprávněním ovlivňují především občané Vietnamu (33,2 tis.) a státní příslušníci Ukrajiny (29,7 tis.). Zvýšený zájem o podnikání na území ČR ze strany občanů Vietnamu se jednoznačně přisuzuje vstupu České republiky do Schengenského prostoru a výhodám z toho plynoucích i pro tyto podnikatele. Z ostatních zemí byl zjištěn počet cizinců s ŽO přesahující 1 tis. osob u občanů Moldavska a Ruska.²⁰¹

8.4.2 Školství a vzdělávání

Podle Listiny základních práv a svobod má každý právo na vzdělání. Nově je v zákoně č. 561/2004 Sb., upraveno vzdělávání cizinců. Mezi nejdůležitější novinky patří povinnost doložit oprávněnost pobytu na území České republiky.²⁰²

Povinná školní docházka se vztahuje na občany České republiky, dále na občany jiného členského státu Evropské unie a jejich rodinné příslušníky, dále na cizince, kteří zde

²⁰⁰ Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1648> ze dne 30.1.2012

²⁰¹ ČSÚ, [online], [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/\\$File/141411_k3CJ.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/$File/141411_k3CJ.pdf) ze dne 31.1.2012

²⁰² Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1649> ze dne 30.1.2012

mají trvalý pobyt, dlouhodobý pobyt nebo víza nad 90 dní, azylanty a žadatele o azyl (dle správního řízení). Povinná školní docházka trvá 9 let.²⁰³

Vzdělávací soustava v České republice zahrnuje předškolní zařízení, základní školy, střední školy, pomaturitní studium, konzervatoře, vyšší odborné školy a vysoké školy. Nově jsou podmínky studia cizinců vymezeny ve školském zákoně, který v § 20 stanoví podmínky vzdělávání cizinců v ČR. Vzdělávat se na základních, středních a vyšších odborných školách mohou cizinci, kteří pobývají oprávněně na území České republiky. Zákon rozlišuje možnosti vzdělávání na dvě skupiny cizinců - občany Evropské Unie, kterým přisuzuje stejná práva jako občanům České republiky a dále ostatní cizince (cizince z tzv. třetích států). Cizincům z tzv. třetích zemí umožňuje studovat v případě, že nejpozději při zahájení vzdělávání prokážou řediteli školy oprávněnost pobývat na území ČR.²⁰⁴

V České republice studovalo ve školním roce 2009/2010 na všech typech škol 60 721 cizinců. Celkový počet všech žáků a studentů činil 2 086 163 (včetně občanů ČR), cizinci tvořili 2,9 % z nich.²⁰⁵

Tabulka 7: Studující cizinci na všech typech škol v obdobích roku 2003/2011

Ukazatel	2003/04	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Mateřské školy	3 252	2 811	3 078	3 535	3 963	4 233
Základní školy	12 973	12 504	12 963	13 583	13 839	14 109
Střední školy	3 584	5 615	6 314	7 134	7 900	8 458
Konzervatoře	74	112	110	131	118	136
Vyšší odborné školy	385	304	321	307	349	426
Vysoké školy	13 099	23 929	27 136	30 183	34 473	37 688

Zdroj: Český statistický úřad, *Mateřské, základní a střední školy, konzervatoře, vyšší odborné a vysoké školy - studující cizinci*. [cit. 2012-01-31]

Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7A0/\\$File/141411_t4-02.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7A0/$File/141411_t4-02.pdf) ze dne 31.1.2012

²⁰³ Portál veřejné správy ČR, [online], http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1649 ze dne 30.1.2012

²⁰⁴ Portál veřejné správy ČR, [online], http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1649 ze dne 30.1.2012

²⁰⁵ ČSÚ, [online], http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_vzdelavani ze dne 30.1.2012

8.4.3 Zdravotnictví a zdravotní pojištění

Zdravotní péče je v ČR poskytována převážně na základě povinného veřejného zdravotního pojištění. Smluvní zdravotní pojištění je jen doplňkovou formou.²⁰⁶

Právní nárok na veřejné zdravotní pojištění vzniká ze zákona všem, kdo mají v ČR trvalý pobyt a dále těm, kteří zde sice trvalý pobyt nemají, ale jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo na území ČR. Ti, kdo nesplňují podmínky účasti na veřejném zdravotním pojištění, mohou uzavřít smluvní zdravotní pojištění.²⁰⁷

Tabulka 8: Čerpání zdravotní péče cizinci v ČR - rok 2010 (počet osob)

ÚZEMÍ ČR	Věková skupina				Uhrazeno (osoby čerpající zdravotní péči)				Neuhrazeno (v tis. Kč)		
	0 - 14	15 - 19	20-59	60+	ze smluvního pojištění	ze zahraničního pojištění	hotově	státními orgány 1)	celkem	po lhůtě splatnosti	
Cizinci celkem (počet osob)	79557	8 880	5 731	56385	8561	21 570	14 882	34 229	3 542	5 486	2 812
Cizinci celkem - EU 27	40137	3 680	3 136	27808	5 513	9 842	12 821	13 585	1 090	2 866	1 254
Vybrané země											
Čína	765	200	56	487	22	464	22	228	30	21	17
Ukrajina	11510	1 126	587	9 395	402	3 434	459	5 936	812	887	502
Ostatní země bývalého SSSR 2)											
Vietnam	7 819	1 108	948	5 109	654	1 651	282	5 222	303	368	236
	5 992	953	383	4 530	126	3 551	190	1 640	200	450	211

1) Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR, krajskými úřady atd.

2) Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán

Zdroj: Český statistický úřad, *Čerpání zdravotní péče cizinci. Cizinci podle země původu, věkových skupin a způsobu úhrady péče v roce 2010*. [cit. 2012-01-31]

Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7E1/\\$File/141411_t6-2a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7E1/$File/141411_t6-2a.pdf)

ze dne 31.1.2012

²⁰⁶ Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1650> ze dne 30.1.2012

²⁰⁷ Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1650> ze dne 30.1.2012

Tabulka 9: Čerpání zdravotní péče cizinci v ČR – rok 2010 (celkové náklady v Kč)

ÚZEMÍ ČR		Věková skupina (výše nákladů ve věkové skupině)				Uhrazeno (výše nákladů v tis. Kč)				Neuhrazeno (v tis. Kč)	
		0 - 14	15 -19	20-59	60+	ze smluvního pojištění	ze zahraničního pojištění	hotově	státní mi orgány 1)	celkem	po lhůtě splatnosti
Cizinci celkem (náklady v Kč)	587560	54 699	26156	398761	107 944	154 280	179 656	172 148	16930	64 545	40 984
Cizinci celkem - EU 27	319808	25 186	12346	219 454	62 821	72 349	162 966	60 355	2 240	21 898	10 268
Vybrané země											
Čína	4 324	987	457	2 637	243	2 614	123	1 368	72	148	80
Ukrajina	72 758	6 665	3 919	55 500	6 674	26 774	2 862	28 397	1 639	13 085	8 791
Ostatní země bývalého SSSR²⁾											
	44 556	3 567	4 742	29 613	6 633	15 243	2 135	21 126	478	5 574	4 458
Vietnam	39 781	5 787	2 288	30 774	933	22 858	1 905	11 129	704	3 185	1 954

1) Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR, krajskými úřady atd.

2) Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Moldavsko, Rusko, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán

Zdroj: Český statistický úřad, *Čerpání zdravotní péče cizinci v krajích ČR: osoby*. [cit. 2012-01-31] Vlastní zpracování tabulky.

Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7B3/\\$File/141411_t6-3a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7B3/$File/141411_t6-3a.pdf) ze dne 31.1.2012

Sociální zabezpečení cizinců v ČR

Na základě předpisů, které vstupem do EU v České republice začaly platit, jsou rodinné dávky na území EU poskytovány státem, ve kterém je vykonávaná výdělečná činnost. Jsou poskytovány rodinným příslušníkům i v případě, že zůstávají v domovském státě. Podmínkou však je, že žadatelé musí splnit podmínky, které jsou v daném státě předepsané. Nárok na dávky má pouze fyzická osoba a s ní spojené osoby, které mají nahlášený trvalý pobyt v ČR, dále občané Evropské unie, cizinci po uplynutí 365 dní (tedy doby, která je brána jako trvalý pobyt na území ČR) ode dne nahlášení pobytu na území ČR. Do této doby se nezapočítává doba, kdy jsou žadatelé o udělení mezinárodní ochrany ubytováni v pobytových střediscích Ministerstva vnitra. Na dávky mají též nárok děti cizinců mladší 1 roku, které se narodily na území České republiky a byly zde současně nahlášený k pobytu, dále nezletilý cizinci v péči na území České republiky, cizinci a jejich rodinní příslušníci mající povolení k dlouhodobému pobytu se statutem dlouhodobě pobývacího residenta a s bydlištěm v ČR, cizinci, kteří disponují povolením k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu a poslední skupinu tvoří cizinci, kterým byla udělena doplňková ochrana. Cizinci mají tedy nárok nejen na dávky

poskytované v závislosti na výši příjmu, jedná se o přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, ale i ostatní dávky jako rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky péčovské péče a porodné. Navíc mají cizinci též nárok na pomoc v hmotné nouzi, která je poskytována osobě či rodině s nedostatečným příjmem, který neumožňuje zajistit základní životní potřeby. Jedná se o dávky v podobě příspěvku na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc. Mimořádnou okamžitou pomoc je možné poskytnout nejenom osobám, které na území ČR legálně pobývají, ale ve výjimečných případech i osobám kterým hrozí vážná újma na lidském zdraví.²⁰⁸

Dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením

Podmínky, za kterých se poskytují dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením, jsou upraveny ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 182/1991 Sb.“).²⁰⁹

Dávky sociální péče jsou poskytovány osobám s trvalým pobytem na území ČR, osobám, na které se vztahuje přímo použitelný předpis Evropských společenství (tj. migrujícím pracovníkům členských států EU a jejich rodinným příslušníkům) a občanům členského státu EU a jejich rodinným příslušníkům, kteří jsou hlášeni na území ČR déle než tři měsíce.²¹⁰

Mezi dávky patří jednorázové příspěvky: na opatření zvláštních pomůcek, na úpravu bytu, na zakoupení motorového vozidla, na celkovou opravu motorového vozidla, na zvláštní úpravu motorového vozidla, na provoz motorového vozidla, na individuální dopravu, na úhradu za užívání bezbariérového bytu, na úhradu za užívání garáže, úplně nebo prakticky nevidomým občanům. Vedle dávek sociální péče se poskytují rovněž mimořádné výhody (průkazy TP, ZTP a ZTP/P) a bezúročné půjčky.

Důchodové pojištění

Nárok na starobní důchod vznikne, pokud byl pojištěn minimálně 25 let a dosáhl důchodového věku, nebo byl pojištěn minimálně 15 let a dosáhl aspoň 65 let věku.

²⁰⁸ <http://www.socialni-davky.cz/socialni-davky-cizinci> ze dne 1.2.2012

²⁰⁹ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁰ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

Zákonem č. 306/2008 Sb., bylo s účinností od 1. ledna 2010 zavedeno postupné prodlužování doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod z 25 roků na 35 roků (resp. z 15 roků na 20 roků v případě kratší doby pojištění); tempo prodlužování – jeden rok za každý rok účinnosti zákona.²¹¹

Pokud si před pobytem v České republice pojištění platil v jiné členské zemi EU bude tato doba pojištění, při posuzování nároku na důchod, zohledněna. Pokud si pojištění platil v některém z tzv. třetích států, bude tato doba pojištění zohledněna pouze pokud ČR má s touto zemí uzavřenou příslušnou mezinárodní smlouvu. To znamená, že pokud má v ČR odpracováno méně, než kolik stanoví zákon, započítává se i doba, kterou platil důchodové pojištění v druhé zemi. Každý stát pak vyplácí dílčí důchod podle počtu odpracovaných let.²¹²

Z důchodového pojištění se dále (kromě starobního důchodu) poskytují plný invalidní důchod, částečný invalidní důchod, vdovský důchod, vdovecký důchod a sirotčí důchod.

Penzijní připojištění se státním příspěvkem

Nároky na penze a dávky penzijního připojištění jsou závislé na délce doby placení příspěvku účastníkem, výši státního příspěvku a podílu na výsledcích hospodaření penzijního fondu, se kterým má účastník sjednanou smlouvu o penzijním připojištění.²¹³

Nemocenské pojištění

System nemocenského pojištění je určen pro zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné. Pro zaměstnance je účast na nemocenském pojištění povinná, pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) zůstává dobrovolná.²¹⁴

Účelem nemocenského pojištění je tyto osoby finančně zabezpečit peněžitými dávkami v době, kdy ztrácejí příjem z výdělečné činnosti z důvodu krátkodobé sociální události, zejména z důvodu nemoci, těhotenství a mateřství.²¹⁵

Povinná účast na nemocenském pojištění vzniká u zaměstnance, pokud splňuje podmínky stanovené zákonem o nemocenském pojištění. Jedná se o tři základní podmínky,

²¹¹ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹² MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹³ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁴ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁵ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

a to o: výkon práce na území České republiky (dále jen "ČR") v zaměstnání vykonávaném v pracovněprávním či pracovním vztahu, který může účast na nemocenském pojištění založit, rozsah zaměstnání, který je určen minimálním počtem dnů (zaměstnání trvalo nebo mělo trvat aspoň 15 kalendářních dnů) a minimální výši sjednaného příjmu (jedná se o tzv. rozhodný příjem, jehož hranice je stanovena na 2 000 Kč a bude zvyšována podle vývoje průměrné mzdy).²¹⁶

Zvláštní podmínky účasti zaměstnanců na nemocenském pojištění jsou stanoveny při výkonu zaměstnání malého rozsahu.²¹⁷

Z nemocenského pojištění zaměstnanců se poskytují 4 dávky: nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžitá pomoc v mateřství. Z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) se poskytují 2 dávky: nemocenské a peněžitá pomoc v mateřství.

Nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.²¹⁸

Pomoc v hmotné nouzi

Pomoc v hmotné nouzi upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Pomoc v hmotné nouzi se poskytuje osobě nebo rodině, pokud nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb a současně si příjem z objektivních důvodů nemůže zvýšit a vyřešit tak svoji situaci vlastním přičiněním. Zákon o pomoci v hmotné nouzi také napomáhá řešení některých nárazových životních situací.²¹⁹

Dávkami pomoci v hmotné nouzi jsou: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout i osobám, které na území České republiky pobývají legálně a ve zcela výjimečných situacích i při nelegálním pobytu, hrozí-li vážná újma na zdraví.²²⁰

²¹⁶ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁷ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁸ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²¹⁹ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

²²⁰ MPSV, [online], <http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

Státní sociální podpora

Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, kde je možné získat další podrobné informace. Nárok na dávky má pouze občan a s ním posuzovaní členové domácnosti, kteří mají trvalý pobyt na území České republiky, a občané Evropské unie, krytí Nařízením Rady (EEC) 1408/71 a 1612/68. U cizince se za trvalý pobyt na území České republiky považuje pobyt po uplynutí 365 dní ode dne hlášení k pobytu. Do doby 365 dnů pobytu na území České republiky se nezapočítává doba, kdy je osoba žadatelem o udělení azylu.²²¹

Dávkami je přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné a dávky péčovské péče.

Zatímco podíl výdělečně činných na celkovém počtu cizinců ze třetích zemí v roce 2008 tvořil 70,3 % (204 668 osob), v roce 2009 dosáhl již jen 54,8 %. V případě, že byl tento podíl ještě nižší (44,6 %). Ze srovnání počtu výdělečně činných s počtem osob v produktivním věku (19 - 65 let) vyplývá, že více než třetina cizinců ze třetích zemí v produktivním věku na území České republiky nevyvíjí ekonomickou činnost (cca 93 tisíc osob). Do skupiny nicméně spadají také cizinci, kteří v České republice studují (cca 9 tisíc cizinců ze třetích zemí je evidováno jako studenti vysokých škol). Mezi osobami vyvíjejícími ekonomickou činnost rovněž nejsou zahrnuti cizinci, kteří mají na území povolen pobyt jako členové obchodních společností či družstev a jejichž příjmy vznikají z činnosti těchto právnických osob (cca 50 tisíc osob s pobytem za účelem účasti v právnické osobě). I přes poměrně vysoký počet cizinců ze třetích zemí v produktivním věku, kteří nejsou výdělečně činní, je počet cizinců ze třetích zemí evidovaných na úřadech práce mezi uchazeči o zaměstnání velmi nízký. K 31. prosinci 2009 bylo na úřadech práce evidováno 4 523 těchto osob, z nich pak méně než třetina (1 319 osob) pobírala podporu v nezaměstnanosti. Od roku 2007 se nicméně jedná o nárůst na více než dvojnásobnou hodnotu.²²²

²²¹ Portál veřejné správy ČR, [online], <http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/9713?ks=1651> ze dne 30.1.2012

²²² Česko. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 9. února č. 99 k aktualizované Koncepti integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011. In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. 2011. roč. 9, částka 2. s. 35-36. Přepis usnesení včetně Předkládací zprávy dostupný také z WWW: <http://www.cizinci.cz/files/clanky/741/Usneseni_vlady_09022011.pdf>. ISSN 1214-2263.

I přes poměrně vysoký počet cizinců ze třetích zemí v produktivním věku, kteří nejsou výdělečně činní, je počet cizinců ze třetích zemí evidovaných na úřadech práce mezi uchazeči o zaměstnání velmi nízký. K 31. prosinci 2009 bylo na úřadech práce evidováno 4 523 těchto osob, z nich pak méně než třetina (1 319 osob) pobírala podporu v nezaměstnanosti. Od roku 2007 se nicméně jedná o nárůst na více než dvojnásobnou hodnotu.²²³

Rovněž na čerpání sociálních dávek se cizinci ze třetích zemí podílejí minimálně. V roce 2009 jejich podíl na celkovém počtu dávek dosáhl pouze 0,6 % (10 775 dávek). Vývoj v oblasti čerpání sociálních dávek cizinci ze třetích zemí má nicméně jednoznačně rostoucí tendenci, a to jak v počtu vyplácených sociálních dávek, tak v objemu vyplacených peněz. Mezi roky 2007 a 2009 se počet vyplacených dávek zvýšil o jednu třetinu, objem vyplacených peněz pak vzrostl téměř o polovinu (v roce 2009 bylo cizincům ze třetích zemí na sociálních dávkách vyplaceno celkem 37,8 mil. Kč).²²⁴

Počet cizinců ze třetích zemí, kterým byl udělen pobyt na území České republiky, se stabilně zvyšuje. S výjimkou období hospodářské krize, kdy došlo k dočasné stagnaci, se počty nově příchozích každoročně pohybují v řádech desetitisíců. Nově příchozí tak z hlediska integrace představují nezanedbatelnou skupinu.²²⁵

Mezi cizinci z cílové skupiny integrace jednoznačně dominují osoby v produktivním věku 19 - 65 let (86 %). Nezanedbatelná je však i skupina nezletilých, zejména dětí povinných školní docházkou (18 tisíc) a dětí v předškolním věku (12 tisíc).²²⁶

55 % cizinců ze třetích zemí pobývajících v České republice je výdělečně činných (v pozici zaměstnance či jako živnostníci). Pozice, které cizinci jako zaměstnanci obsazují ve většině případů (63 %) nevyžadují žádnou či jen minimální kvalifikaci. Výrazně zastoupenou skupinu (téměř polovinou) mezi výdělečně činnými cizinci představují osoby samostatně výdělečně činné.²²⁷

²²³ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

²²⁴ Česko. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 9. února č. 99 k aktualizované Koncepti integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011. In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. 2011. roč. 9, částka 2. s. 35-36. Přepis usnesení včetně Předkládací zprávy dostupný také z WWW: <http://www.cizinci.cz/files/clanky/741/Usneseni_vlady_09022011.pdf>. ISSN 1214-2263.

²²⁵ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

²²⁶ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

²²⁷ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

Početná skupina osob v produktivním věku (93 tisíc osob) sama v České republice nevyvíjí žádnou ekonomickou aktivitu. Do této skupiny patří nejen různé příjmově závislé osoby (např. ženy v domácnosti), ale rovněž početná skupina cizinců, kteří jsou členy obchodních společností či družstev a jejichž příjmy vznikají z činnosti těchto právnických osob, a rovněž cizinci, kteří v České republice studují.²²⁸

V souvislosti s účelově uzavřenými sňatky a získáním statusu rodinného příslušníka občana EU/ČR získávají cizinci výhody a téměř stejné postavení jako občané ČR. Na základě svého postavení mohou čerpat zdravotní péči na základě zákonného pojištění jako občan ČR. Vzniká jim nárok na důchodové pojištění, penzijní připojištění se státním příspěvkem a nemocenské pojištění. Čerpají dávky státní sociální podpory a dávky hmotné nouze. Dochází tím k unikům finančních prostředků státní správy. Získat tyto výhody na území ČR je daleko snazší, než být cizincem „z třetího státu“.

Občané ČR uzavřeným sňatkem v některých případech na uvedené státní příspěvky ztrácejí nárok a ve většině případů se jedná o neoprávněné pobírání dávek státní sociální podpory nebo dávek hmotné nouze, které jsou státem vypláceny na základě skutečností uvedených v žádostech o příspěvek, příplatek či konkrétní dávku. V žádostech jsou úmyslně zatajovány skutečnosti, které mohou mít rozhodný vliv na jejich vyplacení či na výši dané dávky. Nejsou oznamovány změny rodinných stavů v žádostech o sociální příspěvek, přestože u žadatele o vyplacení dávek prokazatelně ke sňatku došlo. V pozici manžela nebo manželky žadatele o dávku je téměř vždy cizí státní příslušník. Tyto skutky podložené listinnými důkazy lze prokazovat mnohem lépe, než účelově uzavřené sňatky.

8.5 Zjištěné poznatky a návrhy opatření

Na území ČR v roce 1985 legálně pobývalo 37 tisíc cizinců a tento počet se za posledních dvacet pět let značně navýšil. V roce 2004 zde pobývalo již 254 tisíc cizinců a následně ke konci roku 2010 jich na našem území legálně žilo o dalších téměř 70 % (425 301) více. Nejčastěji zastoupeni jsou občané z Ukrajiny (30 %), Slovenska (17 %),

²²⁸ ČSÚ, [online], [http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

Vietnamu (13 %) a Ruska (6 %). Z hlediska územního rozmístění patří mezi regiony s nejvíce cizinci Praha (35 %) a Středočeský kraj (13,6 %). Nejméně cizinců je v kraji Zlínském a Vysočina, kde žije osm tisíc cizinců. Aktuálně představuje podíl cizinců na celkovém obyvatelstvu v České republice 4 %.

V souvislosti se vstupem ČR do EU dne 1. 5. 2004, došlo k rozšíření kategorií pobytů. Mimo pobytů trvalých a víz nad 90 dnů jsou rozlišovány také pobyty dlouhodobé a pobyty přechodné pro občany EU a jejich rodinné příslušníky. Celkem od vstupu do Evropské unie bylo podáno 130 928 žádostí o povolení k přechodnému pobytu. Povoleno bylo 81 % (119 153) a zamítnuty pouze 4 % (5 910) z celkového počtu podaných žádostí. Důvodem pro zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu je mimo jiné, i pokud se cizinec dopustí obcházení zákona o pobytu cizinců, s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.

Sňatky jsou uzavírány z účelových důvodů, neboť jsou prostředkem k získání oprávnění k pobytu na území ČR, území EU a Schengenského prostoru. Jsou účelově organizovány v České republice za úplatu a částka za legalizaci pobytu se pohybuje podle náročnosti a rychlosti vyřízení.

Na území našeho státu za celé období (1995 – 2009) bylo uzavřeno celkem 67 624 sňatků cizinců s občany České republiky a až do roku 2009 neklesly pod 4 tisíce za rok. Od roku 1997 to každý rok představuje téměř stejné procento (8,4 – 9,8) z celkového počtu na území ČR. Nejvíce sňatků uzavřeli občané Ukrajiny, a to více jak 10 tisíc za celé období. Z občanů „třetí země“ je následuje Vietnam s více jak 4 tisíci a doplňuje je Rusko se 3 tisíci. Nejvíce manželství pak po vstupu do EU uzavřeli státní příslušníci Ukrajiny a Vietnamu bez ohledu na pohlaví. Cílem bylo stát se rodinným příslušníkem občana EU, zajistit si jistotu pobytu, volnost pohybu a ekonomické výhody. Z počtu uzavřených manželství za celé sledované období bylo rozvedeno v případě občanů Vietnamu 63 %, Ruska 46 % a Ukrajiny 28 %. Již z toho lze dovodit účelovost uzavřených sňatků.

Vliv na účelově uzavřené sňatky měla i novelizace cizineckého zákona v roce 2007 a zavedení nového trestného činu. V roce 2010 evidovali pracovníci Oblastních ŘSCP celkem 140 osob, které napomáhaly k nelegální migraci, z toho prokázaných fiktivních sňatků bylo 42. Za napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR bylo ve stejném roce odsouzeno 33 osob, ale pouze 1 cizinec.

V souvislosti s účelově uzavřenými sňatky a získáním statusu rodinného příslušníka občana EU/ČR získávají cizinci výhody a téměř stejné postavení jako občané České republiky. Na základě tohoto postavení mohou čerpat zdravotní péči na základě zákonného pojištění. Vzniká jim nárok na důchodové pojištění, penzijní připojištění se státním příspěvkem a nemocenské pojištění. Čerpají dávky státní sociální podpory a dávky hmotné nouze. Tím dochází k únikům finančních prostředků v resortu státní správy.

V současné době je sloučení rodiny jedním z hlavních účelů pobytu cizinců na území ČR. Riziko, že institut sloučení rodiny bude nadále zneužíván se zvyšuje, neboť získat na území ČR vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání, či podnikání je nemožné. Hospodářskou krizí vyvolané pozastavení příjmu žádostí na zastupitelských úřadech způsobilo, že nadále ke vstupu či legalizaci pobytu na území ČR jsou využívány účelově uzavřené sňatky s občanem ČR, také s občanem EU, ale i státním příslušníkem třetí země, s již povoleným pobytem. Sňatky jsou zaznamenány zejména mezi českými ženami a občany arabských zemí (Tunisko, Egypt, Sýrie) a Afriky (Nigérie).

Jedním z opatření, jak předcházet nárůstu osob přicházejících do EU na základě sloučení s rodinnými příslušníky a zneužívání tohoto institutu, je zpřísnění podmínek vstupu na území ČR. To však má za následek zvýšení fiktivně uzavřených sňatků. Právě tyto sňatky je možno snižovat prokázáním rodinných vazeb, odděleným pohovorem s manželi nebo doložením zdravotního potvrzení vylučujícím nakažení některými nemocemi. V případě prokázání, že nežijí ve společné domácnosti, měla by tu být možnost zrušit povolený pobyt. Dále je třeba zavést povinnost matričních úřadů, sdělovat policejním orgánům všechny případy podaných žádostí o uzavření manželství s cizincem. Pobyt by měl být povolen na zkušební dobu 6 měsíců a poté znovu prověřen. Po tuto dobu bez oprávnění být zaměstnán. Povolení k pobytu po uplynutí zkušební doby, by mohlo být prodlouženo o další 2 roky. Po opětovném prověření skutečného stavu věci, by cizinec teprve získal povolení k přechodnému pobytu a oprávněně mohl využívat status rodinného příslušníka občana EU. Některá výše uvedená opatření Česká republika využívá, ale měla by být důslednější a nekompromisní při rozhodování o povolení k přechodnému pobytu cizinců, neboť se jedná o bezpečnost ČR.

9 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zpracovat ucelený pohled na právní úpravu přechodného pobytu cizinců na území České republiky. Dále zjistit, jakými způsoby dochází ke zneužívání uzavřených sňatků v praxi s dopady do ekonomické a sociální oblasti. Právní úprava přechodného pobytu je uvedena v základní části této práce a navazuje na ni část praktická, která problematiku účelově uzavíraných sňatků představila, včetně ekonomických výhod rodinného příslušníka občana EU. Tou největší výhodou cizince je bezesporu stav, kdy je získáním tohoto statusu postaven téměř na stejnou úroveň jako občan ČR.

Na území České republiky, ale i v zahraničí, je ve velké míře prokázání účelově uzavřeného sňatku velice složité. Po vstupu do EU se totiž otevřela cesta pro jejich organizování. Zatím co v roce 2003 se Česká republika řídila jen vlastními zákony, o rok později dne 1. 5. 2004 vstoupila do Evropské unie a byla nucena se podřídit diktátu Evropského práva. Ztratili jsme vlastní nezávislost. V prosinci 2007 se vše umocnilo odstraněním kontrol na hraničních přechodech našeho státu, vytvořením Schengenského prostoru. V tuto chvíli bylo třeba zpřísnit podmínky pro cizince. Byl zaveden nový trestný čin napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR a také novelizován zákon o pobytu cizinců, ale nedostatečně, neboť cílené organizování účelově uzavřených sňatků to téměř neovlivnilo. Nadále ve většině případů je účelovost ještě umocněna tím, že cizinec po získání přechodného pobytu na území ČR naši zemi opustí a využívá ji pouze jako přestupní stanici do další země v EU.

Za prvotně důležitý podnět, který rozhoduje o povolení přechodného pobytu je moment, kdy se cizinec dostaví k podání své žádosti. V této chvíli je nezbytné vyhodnotit první fakta, která jsou určujícím směrem pro další řízení o žádosti. Pokud jsou využity všechny dostupné možnosti a zkušenosti, je téměř jisté, že takový pobyt nebude povolen a účelovost sňatku bude dále řešena s orgány činnými v trestním řízení. Zde se v roce 2010 stala zásadní chyba, když se změnila v naší zemi po volbách politická situace a nezkušení politici, neznalí problematiky se zasadili o likvidaci fungující Služby cizinecké policie. Stali jsme se jedinou zemí, která vědomě ohrožuje bezpečnost vlastního státu v době, když příliv cizinců díky vstupu do Evropské unie je nezadržitelný a je třeba všemi dostupnými prostředky chránit bezpečnost občanů České republiky. Byla

zlikvidována, dá se říci zdevastována, fungující složka policie. Nyní zbyla velice malá část této složky, která nemá vliv na povolené pobyty a v případě potřeby ochrany státních hranic je počet zkušených policistů nedostatečný. Agendu Služby cizinecké policie převzal dne 1. 1. 2011 Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (OAMP) a jejich počínání lze označit za diletantské. O žádostech rozhodují nezkušení lidé bez dostatečné praxe. Navíc v časové tísní, která umožňuje pouze základní úkony v řízení o žádosti a nedostatečně odhaluje účelově uzavřené sňatky. Svou neodborností ohrožují bezpečnost naší země. Jejich výsledky je třeba vyhodnotit a vést k odpovědnosti osoby, které za tento stav nesou vinu, neboť je třeba problematiku cizinců brát zcela vážně a přijmout co nejdříve vhodná opatření.

Závěrem lze říci, že přítomnost cizinců na území ČR představuje i pozitiva. Za kladné lze označit vzrůstající počet obyvatel v ČR a uplatnění pracovní síly na méně kvalifikovaných pozicích. Jednoznačným negativem je nelegální migrace a trestná činnost, které se dopouštějí. Za přínos pro Českou republiku lze označit cizince do té chvíle, dokud náklady na jejich začleňování do společnosti nepřestanou být únosné a nestávají se zátěží pro naši ekonomiku.

10 Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přes hraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství

Nařízením Rady (ES) č. 871/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zavedení některých nových funkcí v Schengenském informačním systému, včetně boje proti terorismu

Rezoluce Rady ze dne 4. prosince 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (97/C 382/01)

Směrnice Rady ES 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny

Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

Smlouva o Evropském hospodářském prostoru

Smlouva o založení Evropského společenství

Vyhláška č. 368/1999 Sb., kterou se stanoví náležitosti a počty fotografií vyžadovaných podle zákona o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 178/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, (zákon o azylu) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbyvání státního občanství České republiky

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

Česko. Zákon č. 326 ze dne 30. listopadu 1999 o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 80, s. 2282-2400.

Dostupný také z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/> >. ISSN 1211-1244.

Česko. Zákon č. 500 ze dne 24. června 2004 správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 174, s. 9782-9844.

Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb174-04.pdf>>. ISSN 1214-2263.

Česko. Vláda. Usnesení vlády České republiky ze dne 9. února č. 99 k aktualizované Koncepci integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011. In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. 2011. roč. 9, částka 2. s. 35-36. Přepis usnesení včetně Předkládací zprávy dostupný také z WWW: <http://www.cizinci.cz/files/clanky/741/Usneseni_vlady_09022011.pdf>. ISSN 1214-2263.

http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm ze dne 17.8.2011

http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communautaire/droit_communautaire.htm#1.1.4 ze dne 18.8.2011

http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm ze dne 3.8.2011

http://iuridictum.pecina.cz/w/Občan#Ob.C4.8Danstv.C3.AD_Evropsk.C3.A9_unie ze dne 26.7.2011

<http://migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957402> ze dne 18.8.2011

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1265 ze dne 30.1.2012

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1648 ze dne 30.1.2012

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1649 ze dne 30.1.2012

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1650 ze dne 30.1.2012

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/9713?ks=1651 ze dne 30.1.2012

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2010_portal.pdf ze dne 1.2.2012

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-souvisejici_legislativa ze dne 23.7.2011

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 26.8.2011

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_pocet_cizincu-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 29.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/$File/c01r01.pdf) ze dne 29.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/\\$File/c01t03.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/$File/c01t03.pdf) ze dne 29.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057479D/\\$File/c01a06.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057479D/$File/c01a06.pdf) ze dne 29.8.2011

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 29.8.2011

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628> ze dne 30.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/\\$File/c01t03.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046B453/$File/c01t03.pdf) ze dne 30.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046957A/\\$File/c01t02.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/100046957A/$File/c01t02.pdf) ze dne 30.8.2011

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 26.8.2011

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/90003D1474> ze dne 27.11.2011

[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5A002FD8F1/\\$File/c01dR04.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/5A002FD8F1/$File/c01dR04.pdf) ze dne 28.11.2011

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/650054869C> ze dne 4.2.2012

[http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/\\$File/141410k1cj.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FB0042B460/$File/141410k1cj.pdf) ze dne 30.8.2011

[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/\\$File/141411_k3CJ.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E819/$File/141411_k3CJ.pdf) ze dne 31.1.2012

[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7A0/\\$File/141411_t4-02.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7A0/$File/141411_t4-02.pdf) ze dne 31.1.2012

[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7B3/\\$File/141411_t6-3a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7B3/$File/141411_t6-3a.pdf) ze dne 31.1.2012

[http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7E1/\\$File/141411_t6-2a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/660026E7E1/$File/141411_t6-2a.pdf) ze dne 31.1.2012

<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/tab/660026E7FA> ze dne 31.1.2012

http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf ze dne 17.8.2011

http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf ze dne 18.8.2011

<http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf> ze dne 18.8.2011

<http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf> ze dne 18.8.2011

<http://www.euroskop.cz/gallery/2/765-nice.pdf> ze dne 18.8.2011

<http://www.euroskop.cz/285/sekce/e-f/> ze dne 3.8.2011

<http://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/> ze dne 17.8.2011

<http://www.mpsv.cz/cs/6944> ze dne 18.8.2011

<http://www.mpsv.cz/cs/603> ze dne 31.1.2012

<http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-eu-a-jeho-rodinny-prislusnik-209966.aspx> ze dne 3.8.2011

<http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-obcan-treti-zeme.aspx> ze dne 6. 8. 2011

<http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 30.1.2012

<http://www.policie.cz/clanek/napomahani-k-nelegalni-migraci.aspx> ze dne 31.1.2012

[http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/\\$File/koncepce_2011.pdf](http://www.scitanilidu.cz/csu/cizinci.nsf/t/DA0029679A/$File/koncepce_2011.pdf) ze dne 1.2.2012

<http://www.socialni-davky.cz/socialni-davky-cizinci> ze dne 1.2.2012

http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-popis_aktualniho_vyvoje ze dne 3.2.2012

http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zamestnanost-souvisejici_legislativa ze dne 3.2.2012

[http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E00227C67/\\$File/c05r01.pdf](http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/t/5E00227C67/$File/c05r01.pdf) ze dne 3.2.2012

http://www.vykazy.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_vzdelavani ze dne 30.1.2012